

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของต่างประเทศและประเทศไทย

สิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personal Right) เป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งปัจจุบันนานาประเทศมีแนวคิดรับรองให้สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ควรได้รับการคุ้มครองไม่ให้ถูกละเมิด การให้ความสำคัญแก่สิทธิส่วนบุคคลทำให้เกิดแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีการริเริ่มโดยประเทศในแถบภาคพื้นยุโรป ต่อมาแนวคิดในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้มีการแพร่ขยายออกไปสู่ประเทศต่าง ๆ จนทำให้เกิดการพัฒนากลายเป็นกฎเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และเมื่อประเทศต่าง ๆ ได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เหล่านี้จนกลายเป็นแนวทางปฏิบัติ องค์การระหว่างประเทศจึงได้ริเริ่มและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเหล่านี้ให้เป็นกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ ด้วยการวางและพัฒนารอบทางกฎหมายทั้งนี้เพื่อให้ประเทศสมาชิก ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายหรือกำหนดให้เป็นกฎเกณฑ์ภายในประเทศของตน เพื่อให้กฎหมายประเภทนี้มีมาตรการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่ดีและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยดังต่อไปนี้

3.1 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ

3.1.1 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (European Union: EU)

สหภาพยุโรป (European Union: EU) เป็นสหภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยมีรัฐสมาชิกจำนวน 28 ประเทศ โดยสหภาพยุโรปมีการออกกฎหมายซึ่งจะแบ่งได้ 2 ระดับ คือ ระดับประเทศสมาชิก ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ กฎหมายกลางระดับประเทศ (National/Federal legislation)

และกฎหมายระดับท้องถิ่น (Local legislation) และระดับสหภาพยุโรป โดยการออกกฎหมายในระดับสหภาพยุโรปจะสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท¹ คือ

1. กฎหมายชั้นปฐมภูมิ (Primary Legislation) ได้แก่ สนธิสัญญาต่างๆ (Treaties) ที่ผู้นำสูงสุดของประเทศสมาชิกได้ตกลงเห็นชอบร่วมกันให้บัญญัติขึ้น ถือเป็นกฎหมายสูงสุดที่ให้อำนาจสหภาพยุโรป

2. กฎหมายชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ กฎระเบียบในรูปแบบต่างๆ คือ Regulation, Directive, Decision, Recommendation, Opinion โดย Recommendation กับ Opinion จะไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เป็นเพียงเครื่องมือใช้ประกอบในการพิจารณาคัดสินหรือเป็นเครื่องมือในการนำกฎระเบียบทั้ง 3 ชนิด Regulation, Directive และ Decision ไปปฏิบัติ

3. ข้อตกลงระหว่างประเทศ ได้แก่ ข้อตกลงที่สหภาพยุโรป ได้ทำกับประเทศที่สามหรือกับองค์การระหว่างประเทศ โดยมีผลผูกพันให้ประเทศสมาชิก EU ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศนี้ด้วย

สหภาพยุโรป ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คือ Article 29 Data Protection Working Party เพื่อดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ ซึ่งได้มีการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญๆ คือ Directive 95/46/EC, Directive 2002/58, Regulation 2003 และ General Data Protection Regulation ทั้งนี้ ระหว่าง Regulation และ Directive มีความแตกต่างกัน คือ Regulation จะมีผลบังคับใช้เสมือนเป็นกฎหมายของประเทศสมาชิกโดยไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายภายในเพื่ออนุวัติตาม และ Directive เป็นกฎที่คณะกรรมการยุโรปนำเสนอและได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป โดยเป็นการกำหนดกรอบการดำเนินงานให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน ซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องออกกฎหมายเพื่ออนุวัติตามในเรื่องนั้นๆ โดยในการวิจัยนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีข้อมูลตำแหน่ง (location data) ของสหภาพยุโรป ดังนี้

3.1.1.1 Directive 95/46/EC on the Protection of Personal Data²

Directive 95/46/EC on the Protection of Personal Data หรือ Directive 95/46/EC กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ EU ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ

¹กรมวิชาการเกษตร. *ระเบียบสุขอนามัยพืชของสหภาพยุโรป ระเบียบว่าด้วยมาตรการป้องกันการนำสิ่งมีชีวิตที่เป็นอันตรายต่อพืชและผลิตภัณฑ์จากพืชเข้าสู่ประชาคมและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสิ่งมีชีวิตที่เป็นอันตรายภายในประชาคม (Council Directive 2002/29/EC)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.doa.go.th/psco/images/EU/translation.complete_regulation.pdf. [2561,2 เมษายน].

² Directive 95/46/EC on the Protection of Personal Data.

วันที่ 24 ตุลาคม 1995 โดยกำหนดให้ประเทศสมาชิกให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะใช้บังคับแก่การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดหรือบางส่วนโดยวิธีอัตโนมัติ แต่ไม่บังคับใช้แก่การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้อยู่ภายใต้กฎหมายแห่งประชาคมยุโรป ทั้งนี้ Directive 95/46/EC เป็นการกำหนดกรอบความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะครอบคลุมเป็นการทั่วไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงในข้อมูลส่วนบุคคลประเภทใด ซึ่งในกรณีข้อมูลตำแหน่ง (location data) ไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่เนื่องจาก Directive 95/46/EC เป็นกรอบที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จึงต้องศึกษาแนวทางของ Directive 95/46/EC นี้ด้วย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ขอบเขตการบังคับใช้

Directive 95/46/EC กำหนดให้รัฐสมาชิกต้องนำบทบัญญัติใน Directive 95/46/EC นี้มาใช้บังคับแก่การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล³ ที่ผู้ควบคุมข้อมูลตั้งอยู่ในดินแดนของรัฐสมาชิก กรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตั้งอยู่ในหลายดินแดนของรัฐสมาชิก ผู้ควบคุมข้อมูลต้องปฏิบัติตามกฎหมายของแต่ละประเทศด้วย หรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมิได้ตั้งอยู่ในดินแดนของรัฐสมาชิกแต่กฎหมายของรัฐสมาชิกนั้นถูกนำมาใช้บังคับต่อผู้ควบคุมข้อมูล และในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอยู่นอกดินแดนของสหภาพยุโรปแต่วัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลใช้อุปกรณ์โดยอาจเป็นระบบอัตโนมัติหรือไม่ก็ตามซึ่งตั้งอยู่ในดินแดนของรัฐสมาชิก เว้นแต่อุปกรณ์นั้นใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งข้อมูลข้ามดินแดนเท่านั้น ซึ่งในกรณีดังกล่าวผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องตั้งตัวแทนในดินแดนของรัฐสมาชิก⁴

2. ความหมายต่างๆ Directive 95/46/EC ได้กำหนดคำนิยาม ที่สำคัญดังนี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง ข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกระบุตัวหรือบุคคลที่อาจถูกระบุตัวได้ โดยบุคคลซึ่งถูกระบุตัวได้คือ บุคคลที่สามารถถูกระบุตัวได้โดยตรงหรือโดยอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการอ้างอิงโดย เลขประจำตัวบัตรประชาชน หรือปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยซึ่งบ่งเฉพาะทางร่างกาย สรีรวิทยา จิตใจ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์ทางสังคม⁵

³ Directive 95/46/EC Article 1 Article 3 Article 5. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046>. [2561,25 มกราคม].

⁴ ธานีณี มณีรอด. (2559). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 71.

⁵ Article 2

Definitions

For the purposes of this Directive:

“การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง การดำเนินการต่างๆ หรือชุดของการดำเนินการซึ่งกระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นไปโดยอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม เช่น การเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดระเบียบ การเก็บรักษา การเปลี่ยนแปลง หรือการปรับปรุง การกู้คืน การใช้ การเปิดเผยโดยการส่ง การเผยแพร่ หรือการทำให้สามารถเข้าถึงได้โดยประการอื่น การจัดหรือการรวม การปิดกั้น การลบหรือการทำลาย⁶

“ผู้ควบคุม” หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล หน่วยงานรัฐ ตัวแทนหรือบุคคลอื่นใดไม่ว่า โดยตนเองหรือ โดยร่วมกับบุคคลอื่น กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ในกรณีที่วัตถุประสงค์และวิธีการในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดโดยกฎหมายหรือกฎของประเทศหรือประชาคม ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือหลักเกณฑ์เฉพาะเพื่อการแต่งตั้งผู้ควบคุมข้อมูลให้กำหนด โดยกฎหมายของประเทศหรือประชาคม⁷

“ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง การแสดงเจตนาโดยอิสระมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและบ่งบอกถึงวัตถุประสงค์ที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแสดงถึงความยินยอมให้ทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล⁸

3. การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

Directive 95/46/EC แบ่งประเภทข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และ ข้อมูลพิเศษ ซึ่งการประมวลผลของข้อมูลกำหนดไว้ ดังนี้

3.1 การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป⁹ สามารถกระทำได้ ดังนี้

(a) 'personal data' shall mean any information relating to an identified or identifiable natural person ('data subject'); an identifiable person is one who can be identified, directly or indirectly, in particular by reference to an identification number or to one or more factors specific to his physical, physiological, mental, economic, cultural or social identity;

⁶ (b) 'processing of personal data' ('processing') shall mean any operation or set of operations which is performed upon personal data, whether or not by automatic means, such as collection, recording, organization, storage, adaptation or alteration, retrieval, consultation, use, disclosure by transmission, dissemination or otherwise making available, alignment or combination, blocking, erasure or destruction;

⁷ (d) 'controller' shall mean the natural or legal person, public authority, agency or any other body which alone or jointly with others determines the purposes and means of the processing of personal data; where the purposes and means of processing are determined by national or Community laws or regulations, the controller or the specific criteria for his nomination may be designated by national or Community law;

⁸ (h) 'the data subject's consent' shall mean any freely given specific and informed indication of his wishes by which the data subject signifies his agreement to personal data relating to him being processed.

3.1.1 กระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.1.2 มีความจำเป็นเพื่อปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญาในสัญญานั้น หรือเป็นการปฏิบัติตามขั้นตอนก่อนมีการทำสัญญาโดยคำร้องขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.1.3 การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

3.1.4 การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อการปกป้องผลประโยชน์สำคัญของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.1.5 การประมวลผลจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นการใช้อำนาจขององค์กรรัฐต่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือนุคคลที่สามซึ่งข้อมูลนั้นถูกเปิดเผย

3.1.6 การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือนุคคลที่สาม เว้นแต่ประโยชน์นี้ทับซ้อนกับประโยชน์เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะต้องได้รับการคุ้มครอง

3.2 การประมวลผลข้อมูลพิเศษ⁹ ห้ามทำการประมวลผลข้อมูลที่เปิดเผยเชื้อชาติ หรือแหล่งกำเนิดทางชาติพันธุ์ ความเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา ความเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน และการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหรือความประพฤติทางเพศ โดยมีข้อยกเว้นคือ ต้องได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่มีกฎหมายห้ามมิให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลให้ความยินยอม หรือเป็นการจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่หรือสิทธิพิเศษของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในด้านกฎหมายแรงงานตราว่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศนั้นๆ หรือเป็นการจำเป็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่สำคัญของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือนุคคลอื่นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ไม่ว่าทางกายภาพหรือทางกฎหมาย หรือการประมวลผลได้ทำขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายและมีหลักประกันที่เหมาะสมจากมูลนิธิ องค์กร หรือนุคคลซึ่งไม่แสวงหากำไร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง ปรัชญา ศาสนา หรือสหภาพแรงงาน โดยการประมวลผลนั้นต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกของนุคคลหรือองค์กรนั้น

⁹ Directive 95/46/EC Article 1 Article 7. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046>. [2561,25 มกราคม].

¹⁰ Directive 95/46/EC Article 1 Article 8. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046>. [2561,25 มกราคม].

เท่านั้น และข้อมูลต้องไม่ถูกเปิดเผยไปยังบุคคลที่สามโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือการประมวลผลนั้นเป็นข้อมูลที่ถูกทำให้เป็นสาธารณะโดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือจำเป็นในการก่อตั้ง การใช้สิทธิ หรือการต่อสู้คดี¹¹

ทั้งนี้ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายหรือด้วยความเป็นธรรม การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ชอบด้วยกฎหมาย และต้องไม่ประมวลผลนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้แต่การประมวลผลเพื่อประวัติศาสตร์ สถิติ หรือวิทยาศาสตร์ ไม่ถือเป็นการขัดกับวัตถุประสงค์หากรัฐสมาชิกมีหลักการคุ้มครองที่เพียงพอ ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต้องเกี่ยวข้องและไม่เกินความจำเป็นต่อวัตถุประสงค์ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกเก็บรวบรวมและ/หรือประมวลผลในภายหน้า นอกจากนี้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต้องถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และมีมาตรการที่ทำให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์จะถูกทำลายหรือถูกแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ และการเก็บรักษาข้อมูลนั้นต้องเก็บเท่าระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อการประมวลผลตามวัตถุประสงค์ที่ข้อมูลนั้นถูกเก็บรวบรวมมา¹²

และเมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นว่าได้ข้อมูลมาจากบุคคลใด รวมทั้งต้องแจ้งถึงตัวผู้ควบคุมข้อมูลและตัวแทน(ถ้ามี) วัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูล และข้อมูลอื่นๆ เช่น ผู้รับหรือประเภทของผู้รับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในการเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล โดยหากข้อมูลส่วนบุคคลนั้นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมิได้เก็บรวบรวมโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถึงตัวผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและตัวแทน(ถ้ามี) วัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูล และข้อมูลอื่นๆ เช่น ประเภทของข้อมูล ประเภทหรือบุคคลที่จะได้รับข้อมูลนั้น สิทธิในการเข้าถึงและสิทธิในการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล

4. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

Directive 95/46/EC ได้กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ 2 ประการ ได้แก่

4.1 สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล (Right of access) กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งจากผู้ควบคุมข้อมูลภายในระยะเวลาอันสมควร โดยค่าใช้จ่ายไม่เกินสมควร ยืนยันถึงการมีอยู่ของข้อมูลส่วนบุคคลและการประมวลผลข้อมูลนั้น และ

¹¹ ธาริณี มณีรอด. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 4. หน้า 72.

¹² ธาริณี มณีรอด. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 4. หน้า 73.

บอกถึงวัตถุประสงค์ในการประมวลผล ประเภทของข้อมูลและบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ข้อมูลนั้นจะเปิดเผย ซึ่งการแจ้งดังกล่าวต้องอยู่ในรูปแบบที่บุคคลนั้นๆสามารถเข้าใจได้¹³

4.2 สิทธิในการคัดค้านการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล¹⁴ แบ่งได้ 2 กรณี คือ สิทธิในการคัดค้านการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิในการคัดค้านการประมวลผลโดยระบบอัตโนมัติ ซึ่งสิทธิในการคัดค้านการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เป็นสิทธิที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านเรื่องความชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่เกิดสถานการณ์พิเศษในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตนเมื่อข้อมูลส่วนบุคคลของตนถูกประมวลผลเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเกี่ยวกับประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือของบุคคลที่สาม และสิทธิที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านในกรณีที่เห็นว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นทำเพื่อการตลาดโดยการคัดค้านนี้ต้องปราศจากค่าใช้จ่ายสำหรับสิทธิในการคัดค้านการประมวลผลโดยระบบอัตโนมัติ เป็นสิทธิที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการประมวลผลโดยระบบอัตโนมัติที่ก่อให้เกิดผลทางกฎหมายหรือส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือเป็นความเห็นของระบบอัตโนมัติเท่านั้น เช่น การประเมินความน่าเชื่อถือ ความประพฤติ หรือความสามารถในการทำงาน¹⁵

3.1.1.2 Directive 2002/58 on Privacy and Electronic Communication¹⁶

Directive 2002/58 on Privacy and Electronic Communication หรือที่เรียกกันว่า ePrivacy Directive เป็นกฎหมายที่ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวในการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการเฉพาะ โดยเสริมจาก Directive 95/46/EC ซึ่งได้ถูกนำมาใช้บังคับเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2002 โดยมีการกำหนดถึงการคุ้มครองการประมวลผลข้อมูลตำแหน่ง (Location data) ไว้เป็นการเฉพาะ Directive 2002/58 มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

¹³ Directive 95/46/EC Article 12. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046>. [2561,25 มกราคม].

¹⁴ Directive 95/46/EC Article 13,15. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A31995L0046>. [2561,25 มกราคม].

¹⁵ ธานี มณีรอด. อ่างแก้วเชิงอรุณที่ 4. หน้า 75.

¹⁶ Directive 2002/58 on Privacy and Electronic Communication.

1. ความหมายที่สำคัญ¹⁷ ดังนี้

“บุคคล” หมายถึง บุคคลธรรมดา และรวมถึงหน่วยงานที่ยังไม่ได้จดทะเบียนของบุคคลดังกล่าว

“ข้อมูลตำแหน่ง (Location data)” หมายถึง ข้อมูลใดๆ ซึ่งถูกประมวลในเครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยบริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ระบุถึงตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของอุปกรณ์ปลายทางของผู้ใช้บริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ โดยให้รวมถึงข้อมูล ดังนี้ ละติจูด ลองจิจูด หรือระดับความสูงของอุปกรณ์ปลายทาง ทิศทางการเดินทางของผู้ใช้ และ เวลาซึ่งข้อมูลตำแหน่ง (location) ได้ถูกบันทึกไว้

“ความยินยอม” โดยผู้ใช้หรือสมาชิกเป็นไปตามความยินยอมของเจ้าของข้อมูลใน Directive 95/46 / EC

“การสื่อสาร” หมายถึง ข้อมูลใดๆ ที่ถูกแลกเปลี่ยน หรือถ่ายโอนระหว่างกลุ่มบุคคลซึ่งมีจำนวนจำกัด โดยผ่านบริการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ แต่ไม่รวมถึงข้อมูลที่ถ่ายโอนที่เป็นส่วนหนึ่งของ โปรแกรม เว้นแต่ ข้อมูลนั้นสามารถเชื่อมโยงไปยังสมาชิกหรือผู้ใช้ที่อาจถูกระบุตัวได้จากการรับข้อมูลนั้น

“ผู้ให้บริการการสื่อสาร” หมายถึง บุคคลที่ให้บริการเครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือให้บริการการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์

“เครือข่ายการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายถึง ระบบการสื่อสารเพื่อการถ่ายโอนสัญญาณโดยวิธีอิเล็กทรอนิกส์หรือแม่เหล็กหรือพลังแม่เหล็กไฟฟ้า และบุคคลที่จัดเตรียมระบบเกี่ยวข้องกับระบบนั้น ได้ใช้อุปกรณ์ที่ประกอบอยู่ในระบบ อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการสลับหรือจัดเส้นทางของสัญญาณ และซอฟต์แวร์และข้อมูลที่ได้ถูกจัดเก็บไว้เพื่อถ่ายโอนสัญญาณ

“บริการการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายถึง บริการที่มีหรือประกอบด้วยลักษณะการส่งสัญญาณทางเครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์เว้นแต่เป็นการให้บริการทางเนื้อหา

“การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง การละเมิดความปลอดภัยซึ่งนำไปสู่การทำลาย การสูญหาย การเปลี่ยนแปลง การเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล การถ่ายโอน การเก็บรักษา หรือการประมวลผลโดยประการอื่นตามบทบัญญัติเกี่ยวกับบริการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ ทั้งนี้ ไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้น โดยอุบัติเหตุหรือการกระทำโดยจงใจก็ตาม

¹⁷ Directive 2002/58 on Privacy and Electronic Communication. Article 2.

“ผู้ให้บริการการสื่อสารสาธารณะ” หมายถึง ผู้ให้บริการเครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ หรือผู้ให้บริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ

“ผู้ให้บริการเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ” หมายถึง บริการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะใดๆ ซึ่งสามารถใช้ได้โดยสาธารณะ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล โดย Directive 2002/58 ได้กำหนดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่การเก็บรวบรวมหรือการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล ว่านอกจากจะเป็นการเก็บรวบรวมหรือการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการถ่ายโอนข้อมูลการสื่อสารผ่านเครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือการเก็บรวบรวมหรือการสื่อสารนั้นจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อข้อกำหนดของบริการสังคมข้อมูลข่าวสารที่ถูกร้องขอโดยสมาชิกหรือผู้ใช้ บุคคลต้องไม่ทำการเก็บรักษาหรือเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกเก็บรักษาไว้ในอุปกรณ์ปลายทางของสมาชิกหรือผู้ใช้ เว้นแต่สมาชิกหรือผู้ใช้ได้รับข้อมูลที่ชัดเจนและเข้าใจได้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมหรือการเข้าถึงข้อมูลนั้น¹⁸

3. กำหนดความคุ้มครองของข้อมูลตำแหน่ง (Location data) ในเรื่องข้อจำกัดของการประมวลผลข้อมูลตำแหน่ง¹⁹ โดยห้ามผู้ประกอบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือผู้ให้บริการเครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลตำแหน่งของสมาชิกหรือผู้ใช้ โดยกำหนดว่าผู้ให้บริการจะสามารถประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งที่เกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

3.1 การประมวลผลข้อมูลตำแหน่งนั้น เป็นการประมวลผลข้อมูลในลักษณะที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลของผู้ใช้บริการได้จากข้อมูลนั้น

3.2 กรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการให้บริการเสริม (value-added service) แก่ผู้ใช้บริการ โดยได้รับความยินยอมจากผู้ใช้บริการแล้ว โดยก่อนที่จะได้รับความยินยอม ผู้ให้บริการจะต้องแจ้งข้อมูลดังต่อไปนี้แก่ผู้ใช้บริการ

3.2.1 ชนิดหรือประเภทของข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่อยู่ที่จะทำการประมวลผล

3.2.2 วัตถุประสงค์และระยะเวลาในการประมวลผล

3.2.3 ข้อมูลนั้นจะถูกส่งต่อไปยังบุคคลที่สามเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้บริการเสริมหรือไม่ อย่างไร

¹⁸ Directive 2002/58 on Privacy and Electronic Communication. Article 5.

¹⁹ Directive 2002/58 on Privacy and Electronic Communication. Article 9.

นอกจากนี้ผู้ให้บริการที่ได้ให้ความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลตำแหน่ง มีสิทธิยกเลิกความยินยอมนั้นได้โดยผ่านสื่อชนิดเดียวกับตอนที่ได้ให้ความยินยอมแก่ผู้ประมวลผล ข้อมูล และในการประมวลผลข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งนั้น ผู้ประมวลผลข้อมูลจะต้องปฏิบัติตามหลักการคุ้มครองข้อมูลตามที่กำหนดไว้ด้วย

ทั้งนี้ ในการประมวลผลข้อมูลตำแหน่งจะสามารถทำได้เฉพาะผู้ให้บริการ เครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์และผู้ประกอบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือบุคคลที่สามที่ ให้บริการเสริม และเฉพาะในสิ่งที่จำเป็นสำหรับการให้บริการเสริมเท่านั้น

3. มาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

ผู้ให้บริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะต้องมีมาตรการทางเทคนิคและ มาตรการในองค์กรเพื่อรักษาความปลอดภัยของการให้บริการ โดยมาตรการดังกล่าวต้องให้ความ มั่นใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะถูกเข้าถึงได้เพียงเฉพาะบุคคลที่ได้รับอนุญาตและเพื่อวัตถุประสงค์ ที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น และต้องป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกเก็บรักษาหรือถูกโอนมิให้ถูก ทำลายโดยอุบัติเหตุหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การสูญหายโดยอุบัติเหตุ หรือการเปลี่ยนแปลง หรือการเก็บรักษาโดยบุคคลที่ไม่มีอำนาจหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย การประมวลผล การเข้าถึงหรือ การเปิดเผย หากภายหลังจากการใช้มาตรการดังกล่าวแล้วยังคงเกิดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของ บริการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ ผู้ให้บริการต้องแจ้งให้สมาชิกทราบถึงลักษณะของความ เสี่ยง มาตรการที่เหมาะสมที่สมาชิกอาจได้รับเพื่อป้องกันความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นต่อ สมาชิกในการใช้มาตรการดังกล่าว²⁰

3.1.1.3 Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation)

General Data Protection Regulation หรือ GDPR เป็นกฎหมายของสหภาพยุโรป ที่นำมาใช้แทน Directive 95/46/EC on the Protection of Personal Data ที่ใช้บังคับตั้งแต่ปี 1980 เพื่อให้ตอบรับกับเทคโนโลยีการรับ ส่ง และประมวลผลข้อมูลในปัจจุบัน โดยมีความคิดในการ แก้ไขกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเริ่มตั้งแต่เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2012 และสหภาพ ยุโรปผ่านหลักเกณฑ์ Regulation (EU) 2016/679 เมื่อปี 2016 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2018 โดยการที่ใช้เวลาถึง 2 ปี กว่าที่จะบังคับใช้ก็เพื่อให้องค์กรบริษัทห้างร้านต่างๆ มีเวลา ปรับตัวในวิธีการเก็บ ถ่าย โอน ข้อมูลของลูกค้าย่างถูกต้องตามหลักของ Regulation (EU) 2016/679

ทั้งนี้ Regulation (EU) 2016/679 เป็นกฎหมายกลางที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของสหภาพยุโรป โดยมีผลบังคับใช้กับประเทศสมาชิกโดยประเทศสมาชิกไม่ต้องดำเนินการอนุวัติ

²⁰ Directive 2002/58 on Privacy and Electronic Communication Article 4.

กฎหมายภายในประเทศให้เป็นไปตาม Regulation (EU) 2016/679 ซึ่ง ได้มีการบัญญัติถึง ข้อมูล ตำแหน่ง รวมอยู่ในความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลด้วยโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ขอบเขตการบังคับใช้

Regulation (EU) 2016/679 กำหนดขอบเขตของการบังคับใช้ไว้ใน มาตรา 3 โดยกำหนดให้นำมาใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งกระทำโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ตั้งอยู่ในสหภาพยุโรป หรือ ใช้กับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในสหภาพยุโรป หรือแม้แต่ว่าผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะมีได้ตั้งอยู่ในดินแดนของรัฐสมาชิกในสหภาพยุโรปแต่มีการประมวลผลข้อมูลเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในดินแดนรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปไม่ว่าการเสนอขายสินค้าหรือบริการนั้นจะมีค่าใช้จ่ายหรือไม่ก็ตาม หรือเป็นการสังเกตพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นในดินแดนแห่งรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป หรือในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่ง Regulation (EU) 2016/679 ในกรณีดังกล่าวมาแต่บทบัญญัติว่าด้วยกฎหมายขัดกันให้นำ Regulation (EU) 2016/679 มาใช้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต้องปฏิบัติตาม Regulation (EU) 2016/679 ด้วย²¹

2. คำนิยาม กำหนดไว้ในมาตรา 4²² ดังนี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล (personal data)” หมายถึง ข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดาซึ่งสามารถถูกระบุตัวได้ หรืออาจถูกระบุตัวได้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมจากข้อมูลนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการอ้างอิงจากสิ่งพิสูจน์เอกลักษณ์ เช่น ชื่อ เลขประจำตัวบัตรประชาชน ข้อมูลตำแหน่ง (Location Data) เอกลักษณ์ทางออนไลน์ หรือเอกลักษณ์อย่างใดหรือหลายอย่างเกี่ยวกับร่างกาย สรีรวิทยา พันธุกรรม จิตใจ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมหรือสังคมของบุคคลนั้น

“การประมวลผล (processing)” หมายถึง การดำเนินการหรือการดำเนินการใดๆ ที่ทำขึ้นบนข้อมูลส่วนบุคคลหรือในชุดข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะโดยวิธีอัตโนมัติเช่นการเก็บบันทึกการจัด โครงสร้างการจัดเก็บการปรับตัวหรือการเปลี่ยนแปลงการเรียกค้นการหาค่าปริกษาการใช้การเปิดเผยข้อมูล โดยการส่งการเผยแพร่หรืออื่น ๆ ทำให้มีการจัดตำแหน่งหรือการรวมกันการจำกัด การลบหรือการทำลาย

“การจำกัดการประมวลผล” หมายถึง การทำเครื่องหมายข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดการประมวลผลในอนาคต

²¹ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 3.

²² Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 4.

“Profiling” หมายถึง การประมวลผลข้อมูลโดยระบบอัตโนมัติโดยการใช้ข้อมูลเหล่านั้นประเมินมุมมองของบุคคล โดยเฉพาะการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพเกี่ยวกับการทำงาน สถานะทางเศรษฐกิจ สุขภาพ ความชอบ ความสนใจ ความน่าไว้วางใจ พฤติกรรมหรือการเคลื่อนไหวของบุคคล

“ผู้ควบคุม (controller)” หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐบาลรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ร่วมกันหรือร่วมกับผู้อื่นกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีที่วัตถุประสงค์และวิธีการในการประมวลผลดังกล่าว กำหนดโดยกฎหมายสหภาพหรือรัฐสมาชิกผู้ควบคุมหรือเกณฑ์เฉพาะสำหรับการแต่งตั้งอาจได้รับการกำหนดโดยกฎหมายของสหภาพหรือรัฐสมาชิก

“ผู้ประมวลผล (processor)” หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หน่วยงานของรัฐบาลรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ที่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุม

“ข้อมูล Pseudonymous” หมายถึง การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะข้อมูลนั้นไม่สามารถบ่งชี้ไปยังเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ หากมิได้มีการใช้ข้อมูลอื่นเพิ่มเติม トラบเท่าที่ข้อมูลดังกล่าวได้ถูกเก็บไว้แยกต่างหาก และมีมาตรการทางเทคนิคและมาตรการทางองค์กรในการทำให้มั่นใจว่าจะไม่เชื่อมโยงไปยังเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3. ประเภทข้อมูลส่วนบุคคล Regulation (EU) 2016/679 ได้แบ่งประเภทข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีหลักเกณฑ์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยแตกต่างไปจากข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษ ส่วนข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษเป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหว กำหนดไว้ในมาตรา 9 ว่าห้ามทำการประมวลผลข้อมูลที่เปิดเผยมถึงเชื้อชาติ แหล่งกำเนิดชาติพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนาหรือปรัชญา การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน และการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับพันธุกรรมและข้อมูลไบโอเมตริก (Biometric) หรือข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหรือพฤติกรรมทางเพศ โดยมีข้อยกเว้น 10 ประการ²³ ได้แก่

3.1 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง เว้นแต่การให้ความยินยอมนั้นต้องห้ามโดยกฎหมาย

3.2 การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้สิทธิเฉพาะเจาะจงของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการจ้างงาน ประกันสังคม เท่าที่ชอบด้วยกฎหมายของประเทศนั้นๆ

²³ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 9.

3.3 การประมวลผลจำเป็นในการปกป้องประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือของบุคคลอื่นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถให้ความยินยอมทางกายภาพหรือตามกฎหมายได้

3.4 การประมวลผลนั้นเป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายและมีมาตรการป้องกันโดยองค์กร สมาคม หรือบุคคลซึ่งไม่แสวงหากำไร โดยมีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง ประชาชน ศาสนา หรือสหภาพแรงงาน ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องเป็นการประมวลผลข้อมูลของสมาชิก หรือบุคคลที่เคยเป็นสมาชิกและไม่เปิดเผยข้อมูลนั้น

3.5 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกเปิดเผยไว้เป็นสาธารณะ โดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.6 การประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อการก่อตั้ง การใช้สิทธิหรือการต่อสู้คดี หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของศาล

3.7 การประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในทางประ โยชน์ สาธารณะ โดยประเทศต้องมีมาตรการป้องกันประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลด้วย

3.8 การประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์

3.9 การประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะเกี่ยวกับสุขภาพของประชาชน เช่น การป้องกันอันตรายร้ายแรงที่ข้ามพรมแดนหรือเพื่อให้มีมาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพทางสาธารณสุขที่สูงขึ้น

3.10 การประมวลผลจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น ประวัติศาสตร์ สถิติ วิทยาศาสตร์ โดยมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยของรัฐ

4. การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดไว้ ดังนี้

4.1 มาตรา 5 กำหนดว่าในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องทำโดยระบุดูวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องพอเหมาะ เกี่ยวข้อง และไม่เกินสมควร เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และต้องนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ตามวัตถุประสงค์นั้น เว้นแต่เป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์สาธารณะหรือวิทยาศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์ทางประวัติศาสตร์ การประมวลผลข้อมูลต้องทำโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรมและ โปร่งใส และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสม ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องทำให้ข้อมูลนั้นถูกต้องเป็นปัจจุบัน และทำทุกวิถีทางเพื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องถูกลบ หรือแก้ไขโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล การเก็บรักษาข้อมูล

ส่วนบุคคลที่ยังสามารถแสดงให้เห็นถึงตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องทำเพียงเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้น เท่านั้น²⁴

4.2 มาตรา 6 กำหนดให้การประมวลผลจะถือว่าชอบด้วยกฎหมายในกรณีใดกรณีหนึ่ง²⁵ ดังต่อไปนี้

4.2.1 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอมโดยชัดแจ้งในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งหรือหลายวัตถุประสงค์

4.2.2 การประมวลผลจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญาหรือเพื่อการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนการเข้าทำสัญญา

4.2.3 การประมวลผลเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

4.2.4 การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์สำคัญของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

4.2.5 การประมวลผลเป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะประโยชน์หรือเป็นการใช้อำนาจรัฐเหนือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ประโยชน์ดังกล่าวทับซ้อนกับประโยชน์หรือสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเด็ก

การประมวลผลในภาคหน้าต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยการประมวลผลนั้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ควบคุมข้อมูลต้องพิจารณากรณีดังต่อไปนี้

1. มีความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ที่ข้อมูลนั้นถูกเก็บรวบรวมและวัตถุประสงค์ที่จะทำการประมวลผลต่อไป

2. บริบทที่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกเก็บรวบรวม

3. ลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะทำการประมวลผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษ

4. ผลที่อาจเกิดจากการประมวลผลที่จะทำต่อไปที่จะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

5. มีมาตรการป้องกันที่เหมาะสม

²⁴ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 5.

²⁵ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 6.

อย่างไรก็ตามหากข้อมูลส่วนบุคคลที่จะทำการประมวลผลต่อไปขัดกับวัตถุประสงค์ในที่ทำกรเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งแรกโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลคนเดียวกัน การประมวลผลต่อไปอย่างน้อยต้องมีหลักการตามที่กล่าวมาข้างต้นอย่างน้อยหนึ่งข้อ การประมวลผลเพื่อประโยชน์ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือบุคคลที่สามซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ในตอนแรกจะถือว่าชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อประโยชน์นั้นสำคัญกว่าประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

4.3 ตามมาตรา 10 กำหนดให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับทางความผิดอาญาหรือมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง จะดำเนินการได้เฉพาะภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่หรือการประมวลผลได้รับอนุญาตตามกฎหมายของสหภาพหรือรัฐสมาชิกที่กำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมกับสิทธิและเสรีภาพของข้อมูล การบันทึกการกระทำความผิดทางอาญาทั้งหมดจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของทางการเท่านั้น²⁶

5. การให้ความยินยอม

Regulation (EU) 2016/679 มาตรา 7²⁷ กำหนดว่าในกรณีที่มีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นอยู่กับความยินยอมของเจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าเจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตน

หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะได้ให้ความยินยอมในเนื้อหาที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งรวมกับเรื่องอื่นๆ การขอความยินยอมนั้นจะต้องถูกนำเสนอในรูปแบบที่มองเห็นความแตกต่างจากข้อมูลอื่นๆ ได้อย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่ายและเข้าถึงได้ง่าย ใช้ภาษาที่ธรรมดาและชัดเจน โดยส่วนหนึ่งส่วนใดของการขอความยินยอมที่กำหนดแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ไม่มีผลผูกพัน

ทั้งนี้ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิถอนความยินยอมของตนได้ตลอดระยะเวลาการถอนความยินยอมไม่มีผลกระทบต่อความถูกต้องตามกฎหมายของการประมวลผลที่ได้รับ ความยินยอมไปก่อนนั้น และเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งสิทธิในการเพิกถอนความยินยอมแก่เจ้าของข้อมูลด้วย การถอนความยินยอมจะต้องมีความง่ายเช่นเดียวกับการให้ความยินยอม

นอกจากนี้ การให้ความยินยอมต้องถูกประเมินแยกเป็นอิสระจากเรื่องการทำสัญญา (แยกออกจากเรื่องการทำสัญญา) รวมถึงการให้บริการ เงื่อนไขของความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องไม่เป็นสาระสำคัญในการทำสัญญานั้นๆ

²⁶ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 10.

²⁷ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 7.

6. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล Regulation (EU) 2016/679 ได้กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้หลายประการเพื่อที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะสามารถควบคุมข้อมูลของตนเองได้ ดังนี้

6.1 สิทธิในการขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล มาตรา 15 กำหนดสิทธิในการขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล โดยกำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิได้รับการยืนยันจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลภายในเวลาอันสมควร โดยไม่มีค่าใช้จ่าย แสดงว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ถูกประมวลผลหรือไม่ ถูกประมวลผลที่ใด และมีสิทธิเข้าถึงข้อมูล²⁸ ดังต่อไปนี้

6.1.1 วัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

6.1.2 ผู้รับหรือบุคคลที่ข้อมูลนี้อาจถูกเปิดเผย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับซึ่งอยู่ในประเทศที่สามหรือเป็นองค์การระหว่างประเทศ

6.1.3 หากเป็นไปได้ให้บอกระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูลนั้น

6.1.4 สิทธิในการขอให้แก้ไขหรือลบข้อมูลส่วนบุคคล หรือสิทธิในการคัดค้านการประมวลผล

6.1.5 สิทธิในการร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่

6.1.6 ในกรณีที่ข้อมูลนั้นมิได้รับมาโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ต้องบอกถึงที่มาของข้อมูลนั้น

6.1.7 ในกรณีที่มีการตัดสินใจโดยระบบอัตโนมัติ รวมถึงการทำ Profiling ต้องบอกข้อมูลที่เป็นเหตุผลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลที่อาจเกิดจากการประมวลผลนั้นด้วย

6.2 สิทธิในการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล ในกรณีที่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่ถูกต้อง หรือไม่ปัจจุบัน เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการแก้ไขข้อมูลนั้นให้ถูกต้องโดยไม่ชักช้า โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งการแก้ไขให้แก่บุคคลอื่นซึ่งข้อมูลนั้นถูกเปิดเผย เว้นแต่ไม่สามารถกระทำได้หรือเป็นการใช้ความพยายามเกินสมควร²⁹

6.3 สิทธิในการขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ในการลบข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ชักช้า โดยเฉพาะข้อมูลที่เก็บรวบรวมในขณะที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเด็ก และเจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลลบข้อมูลในกรณีดังต่อไปนี้

6.3.1 ข้อมูลนั้นไม่จำเป็นอีกต่อไปเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

²⁸ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 15.

²⁹ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 16.

6.3.2 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเพิกถอนความยินยอมและไม่มีพื้นฐานกฎหมายรองรับการประมวลผลอีกต่อไป

6.3.3 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการประมวลผลข้อมูลตามมาตรา 21 (1) และไม่มีเหตุอันชอบด้วยกฎหมายที่สำคัญกว่าในการประมวลผลต่อไป หรือเจ้าของข้อมูลคัดค้านการประมวลผลตามมาตรา 21(2)

6.3.4 ข้อมูลถูกประมวลผลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

6.3.5 ข้อมูลนั้นจำเป็นต้องถูกลบเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายที่ควบคุมผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิแล้วผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งการขอใช้สิทธิลบข้อมูลให้แก่บุคคลอื่นซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกเปิดเผย เว้นแต่ไม่สามารถกระทำได้หรือเป็นการใช้ความพยายามเกินสมควร³⁰

6.4 สิทธิในการขยับขังการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิได้รับการขยับขังการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใน 3 กรณี คือ

6.4.1 เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคล กรณีเช่นนี้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องขยับขังการประมวลผลข้อมูลนั้นภายในกำหนดเวลาสำหรับการตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลนั้น

6.4.2 ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ไม่จำเป็นต้องมีข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเพื่อการประมวลผล แต่เป็นการจำเป็นสำหรับเจ้าของข้อมูลเพื่อการก่อตั้ง ใช้สิทธิ หรือต่อสู้คดี

6.4.3 เป็นกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านวัตถุประสงค์ของการประมวลผลตามมาตรา 19(1) ผู้ควบคุมข้อมูลต้องขยับขังการประมวลผลข้อมูลนั้นจนกระทั่งมีการยืนยันว่าเหตุผลอันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเหนือกว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งการจำกัดการประมวลผลให้แก่บุคคลอื่นซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกเปิดเผย เว้นแต่ไม่สามารถกระทำได้หรือเป็นการใช้ความพยายามเกินสมควร³¹

6.5 สิทธิในการโอนข้อมูลส่วนบุคคล (Right to data portability) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับตนซึ่งได้ให้ไว้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบที่เป็นแบบแผน ใช้งานได้ และสามารถอ่านได้โดยเครื่อง (machine-readable) และมีสิทธิที่จะ โอนข้อมูลนั้นไปยังผู้ควบคุมข้อมูลอื่น เว้นแต่ การประมวลผลนั้นเป็นความยินยอมของเจ้าของข้อมูล

³⁰ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 17.

³¹ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 18.

ส่วนบุคคล หรือเป็นไปตามสัญญา หรือเป็นการประมวลผล โดยวิธีอัตโนมัติ แต่หากการใช้สิทธินี้ นำมาซึ่งการละเมิดสิทธิในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถใช้สิทธินี้ได้³²

6.6 สิทธิในการคัดค้าน ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิคัดค้านเมื่อมีสถานการณ์พิเศษต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติการอันเกี่ยวกับสาธารณประโยชน์หรือเป็นการใช้อำนาจรัฐเหนือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือเป็นการประมวลผลซึ่งจำเป็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องไม่ประมวลผลข้อมูลนั้น เว้นแต่แสดงได้ว่ามีกฎหมายบังคับซึ่งเหนือกว่าประโยชน์หรือสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลเพื่อการก่อตั้ง ใช้สิทธิ หรือการต่อสู้คดี³³

หากข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกประมวลผลเพื่อการตลาด เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิคัดค้าน และหากมีการคัดค้านแล้วนั้น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องไม่ประมวลผลต่อไป ในกรณีที่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกประมวลผลเพื่อวัตถุประสงค์ทางประวัติศาสตร์ สถิติ หรือวิทยาศาสตร์ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิคัดค้านได้ เว้นแต่การประมวลผลนั้นจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

6.7 สิทธิเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยวิธีอัตโนมัติ³⁴ ซึ่งเป็นการคุ้มครองเจ้าของข้อมูลมิให้ตกอยู่ภายใต้การตัดสินใจโดยระบบอัตโนมัติเพียงอย่างเดียว ซึ่งรวมถึงการทำ Profiling โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการประมวลผลนั้นอาจทำให้เกิดผลทางกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญแก่บุคคลดังกล่าว อย่างไรก็ตามการตัดสินใจโดยวิธีอัตโนมัติมีข้อยกเว้น 3 กรณี คือ

6.7.1 เป็นการจำเป็นเพื่อการเข้าทำสัญญาหรือการปฏิบัติตามสัญญา ระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

6.7.2 ได้รับอนุญาตตามกฎหมายของสหภาพยุโรปหรือกฎหมายของรัฐสมาชิกซึ่งต้องมีมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลที่เหมาะสม

6.7.3 เป็นการกระทำภายใต้ความยินยอมโดยชัดแจ้งของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

³² Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 20.

³³ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 23.

³⁴ Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation). Article 21-22.

3.1.1.4 สรุปเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ สหภาพยุโรป

1. สหภาพยุโรปตระหนักถึงเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันซึ่งส่งผลให้ความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถูกละเมิดได้ง่ายขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงกฎเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยออก Regulation (EU) 2016/679 (General Data Protection Regulation (GDPR)) ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม Directive 49/56/EC ให้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ต่อบุคคลซึ่งตั้งอยู่ในสหภาพยุโรปแต่ได้ใช้ข้อมูลหรือเสนอขายสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายหรือไม่ก็ตามให้แก่ปัจเจกบุคคลที่อยู่ในสหภาพยุโรป การกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลต้องแยกเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลออกจากเรื่องอื่นๆ ให้ชัดเจนในเวลาขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อเพิ่มสิทธิให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลให้สามารถเพิกถอนความยินยอมที่ได้ให้ไว้แล้วได้ และมีการเพิ่มสิทธิแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล คือ สิทธิในการขอให้ลบข้อมูล สิทธิในการขยับยั้งการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในการโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น (Right to data portability) อีกทั้งยังกำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลให้ต้องแจ้งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นที่ตนได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไป เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลขอใช้สิทธิลบ หรือแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล

Regulation (EU) 2016/679 ให้ความสำคัญคุ้มครองแก่การทำ Profiling และการตัดสินใจโดยวิธีอัตโนมัติ เพื่อให้มีให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลต้องตกอยู่ภายใต้การตัดสินใจที่ผิดพลาด และให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะสามารถขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลโอนข้อมูลของตนไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลรายอื่นเพื่อการส่งเสริมการแข่งขันเสรีทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ให้บริการได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังเพิ่มสิทธิแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะขอแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้ รวมทั้งมีสิทธิในการขยับยั้งการประมวลผลข้อมูล และสิทธิในการเพิกถอนความยินยอมอีกด้วย

กรณีการเก็บรวบรวมข้อมูลตำแหน่ง สามารถเชื่อมโยงไปยังเจ้าของข้อมูลได้ง่ายทั้งที่การนำข้อมูลไปประกอบกับข้อมูลที่อยู่หรือได้รับมาจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือนำไปประกอบกับข้อมูลอื่นที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้เปิดเผยไว้เป็นสาธารณะ และการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการตลาด โดย Directive 49/56/EC และ Regulation (EU) 2016/679 เห็นว่าเป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล กฎเกณฑ์ทั้ง 2 ฉบับจึงให้สิทธิในการคัดค้านการประมวลผลข้อมูลเพื่อการตลาด

2. Regulation (EU) 2016/679 เปลี่ยนแปลงจาก Directive 49/56/EC โดยมีสาระสำคัญ³⁵ ดังนี้

2.1 กำหนดนิยามข้อมูลข้ามพรมแดนชัดเจน เป็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่สุดของ GDPR ซึ่งทำให้ความสับสนของการจัดการข้อมูลข้ามแดนหายไป ไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าควรใช้กฎหมายฉบับไหน ประเทศใด เพราะผู้รับข้อมูลต้องทำตาม GDPR เหมือนกันหมด

2.2 การกำหนดบทลงโทษที่แรงขึ้น ซึ่งบทลงโทษนี้ใช้บังคับกับหน่วยงานควบคุมข้อมูล และผู้ประมวลผลข้อมูลโดยหากพบว่ามีการทำผิดกฎ หน่วยงานผู้ควบคุมข้อมูล และผู้ประมวลผลข้อมูล ต้องจ่ายค่าปรับ 4% ของผลประกอบการรายได้ทั่วโลกทั้งหมด หรือกว่า 20 ล้านยูโร ตัวอย่างความผิดเช่น การได้ข้อมูลมาโดยเจ้าของข้อมูลไม่ได้ให้การยินยอม ซึ่งเกิดขึ้นแล้วกรณี Facebook

2.3 การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลต้องเข้าใจง่าย GDPR กำหนดว่าคำขอความยินยอมต้องอ่านแล้วเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่รวบรัดชัดเจน เช่นเดียวกันกับการถอนความยินยอม ก็ต้องทำได้ง่ายเช่นกัน

2.4 การแจ้งเมื่อเกิดเหตุข้อมูลรั่ว หากพบว่าข้อมูลรั่วไหล หน่วยงานควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูลต้องแจ้งให้หน่วยงานกำกับดูแล และประชาชนทราบภายใน 72 ชั่วโมง

2.5 สิทธิของเจ้าของข้อมูล (data subject) GDPR ขยายขอบเขตสิทธิของเจ้าของข้อมูล ที่ผู้ควบคุมข้อมูล (data controller) ต้องแจ้งเจ้าของข้อมูลว่าข้อมูลถูกใช้เอาไปทำอะไร เพื่อวัตถุประสงค์ใด และต้องจัดทำสำเนาข้อมูลให้กับเจ้าของข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยห้ามเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่ม

2.6 สิทธิที่จะถูกลืม (Right to be Forgotten) เจ้าของข้อมูลสามารถขอให้หน่วยงานควบคุมข้อมูลลบข้อมูลของตนเองออกได้ นอกจากนั้นข้อมูลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของการประมวลผล ก็ต้องเอาออกด้วย โดยให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัวตั้งแต่การออกแบบ (Privacy by Design) คือการให้หน่วยงานควบคุมข้อมูลตระหนักความสำคัญของข้อมูล โดยเริ่มจากการออกแบบบริการที่คิดถึงการป้องกันข้อมูลตั้งแต่แรกเลย และใช้มาตรการทางเทคนิคที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการป้องกันข้อมูล

2.7 ต้องมีเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล หรือ Data Protection Officers (DPO) จากเดิมที่องค์กรต้องแจ้งกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลต่อหน่วยงานท้องถิ่น (Local Data Protection Authority) ตาม Data Protection Act 1998 แต่ภายใต้ GDPR ไม่ต้องแจ้ง แต่ต้องจ้าง

³⁵Official EU Commission. *GDPR Key Changes* .(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.eugdpr.org/key-changes.html>. [2561, 2 กรกฎาคม].

เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล หรือ DPO เข้ามาในบริษัทแทน โดยเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล มีหน้าที่ติดตามกิจกรรมประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ และข้อมูลอ่อนไหว ซึ่งคุณสมบัติของ DPO คือ มีความรู้ความเชี่ยวชาญการจัดเก็บข้อมูล, รายงานการทำงานตรงต่อผู้บริหาร, ต้องไม่ทำงานอื่นที่อาจสร้างความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์

3.1.2 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ Personal Data Protection Act 2012³⁶ (PDPA) โดยบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2014 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการเก็บรวบรวม ใช้เปิดเผย และเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลโดยองค์กรต่างๆ ในลักษณะที่สร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การให้สิทธิเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และความจำเป็นขององค์กรต่างๆ ในการเก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ซึ่งวิญญูชนเห็นว่าเป็นการเหมาะสม³⁷ และกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection Commission:PDPC) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนและบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อที่จะก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือระหว่างภาคธุรกิจและผู้บริโภค รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติต่างๆ ในการดำเนินเนินการตาม PDPA บุคคล³⁸ และได้มีการออก Act 22 of 2016 wef 01/10/2016 เพื่อแก้ไขเพิ่มเติม Personal Data Protection Act 2012 (PDPA)

ทั้งนี้ Personal Data Protection Act 2012 (PDPA) ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลไว้ 2 ประเภท ได้แก่ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับ Do Not Call และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยในการศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น โดย PDPA มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้

³⁶ Personal Data Protection Act 2012.

³⁷ Section 3

The purpose of this Act is to govern the collection, use and disclosure of personal data by organization in a manner that recognises both the right of individuals to protect their personal data and the need of organizations to collect, use or disclose personal data for purposes that a reasonable person would consider appropriate in the circumstances.

³⁸ Personal Data Protection Commission. *Commission's Decisions*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.pdpc.gov.sg.> [2561,17 มิถุนายน].

1. ความหมายในมาตรา 2 มีสาระสำคัญ ดังนี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง ข้อมูลไม่ว่าจะถูกต้องหรือไม่ก็ตามเกี่ยวกับบุคคลซึ่งอาจถูกระบุตัวได้โดย จากข้อมูลนั้น หรือ จากข้อมูลนั้นและข้อมูลอื่นซึ่งองค์กรมีอยู่หรือมีโอกาสเข้าถึงได้³⁹

“บุคคล” หมายถึง บุคคลธรรมดาไม่ว่ายังมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม⁴⁰

“ธุรกิจ” ให้รวมถึงกิจกรรมใดๆขององค์กร ไม่ว่าจะกระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำไร หรือเป็นการกระทำปกติ ซ้ำๆหรือต่อเนื่อง แต่ไม่รวมถึงการที่บุคคลธรรมดากระทำโดยอาศัยความสามารถของตน⁴¹

“ข้อมูลติดต่อทางธุรกิจ” หมายถึง ชื่อบุคคล ตำแหน่ง เบอร์โทรศัพท์ซึ่งใช้ในทางธุรกิจ ที่อยู่ซึ่งใช้ในทางธุรกิจ อีเมล เบอร์แฟกซ์ซึ่งใช้ในทางธุรกิจ หรือข้อมูลอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกันอันเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งมีได้ถูกจัดเตรียมโดยบุคคลนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว⁴²

“คนกลางทางข้อมูล” หมายถึง องค์กรซึ่งประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามขององค์กรอีกองค์กรหนึ่งแต่ไม่รวมถึงลูกจ้างขององค์กรอื่น⁴³

“เอกสาร” ให้รวมถึงข้อมูลซึ่งถูกบันทึกไม่ว่าในรูปแบบใดๆ⁴⁴

³⁹ “personal data” means data, whether true or not, about an individual who can be identified —

(a) from that data; or

(b) from that data and other information to which the organisation has or is likely to have access;

⁴⁰ “individual” means a natural person, whether living or deceased;

⁴¹ Personal Data Protection Act 2012

PART I

PRELIMINARY

Interpretation

2.—(1) In this Act, unless the context otherwise requires —

“business” includes the activity of any organisation, whether or not carried on for purposes of gain, or conducted on a regular, repetitive or continuous basis, but does not include and individual acting in his personal or domestic capacity;

⁴² “business contact information” means an individual’s name, position name or title, business telephone number, business address, business electronic mail address or business fax number and any other similar information about the individual, not provided by the individual solely for his personal purposes;

⁴³ “data intermediary” means an organisation which processes personal data on behalf of another organisation but does not include an employee of that other organisation;

⁴⁴ “document” includes information recorded in any form;

“วัตถุประสงค์เพื่อการประมวลผล” หมายถึง

a. เพื่อวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเหมาะสม หรือคุณสมบัติของบุคคลซึ่งข้อมูลนั้นเกี่ยวข้องในกรณีดังต่อไปนี้

i เพื่อการจ้างงาน

ii เพื่อการเลื่อนตำแหน่งในการจ้างงานหรือเพื่อการจ้างงานต่อ

iii เพื่อการเลิกจ้าง

iv เพื่อการรับเข้าศึกษา

v เพื่อการเข้าทำสัญญา ให้รางวัล ให้ทุนการศึกษา หรือให้ประโยชน์อื่นในลักษณะเช่นเดียวกัน

vi เพื่อการคัดเลือกนักกีฬา หรือวัตถุประสงค์ทางศิลปะ

vii เพื่อการให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือทางสังคม หรือการให้บริการทางสุขภาพที่เหมาะสมตามแผนการบริหารของหน่วยงานรัฐ

b. เพื่อวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจในการดำเนินต่อไป การเปลี่ยนแปลง หรือการยกเลิกซึ่งสัญญา รางวัล ทุนการศึกษา ทุนเล่าเรียน เกียรติบัตร หรือประโยชน์อื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน

c. เพื่อวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจให้การรับประกันชีวิตหรือประกันภัยทรัพย์สินดำเนินต่อไป หรือต่ออายุการประกันภัยนั้น

d เพื่อวัตถุประสงค์อื่นซึ่งกำหนดโดยรัฐมนตรี⁴⁵

⁴⁵ “evaluative purpose” means —

(a) for the purpose of determining the suitability, eligibility or qualifications of the individual to whom the data relates —

(i) for employment or for appointment to office;

(ii) for promotion in employment or office or for continuance in employment or office;

(iii) for removal from employment or office;

(iv) for admission to an education institution;

(v) for the awarding of contracts, awards, bursaries, scholarships, honours or other similar benefits;

(vi) for selection for an athletic or artistic purpose; or

(vii) for grant of financial or social assistance, or the delivery of appropriate health services, under any scheme administered by a public agency;

(b) for the purpose of determining whether any contract, award, bursary, scholarship, honour or other similar benefit should be continued, modified or cancelled;

“ประมวลผล” หมายถึง การดำเนินการหรือชุดของการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และให้รวมถึง

- a. การบันทึก
- b. การครอบครอง
- c. การจัดเรียง การปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลง
- d. การกู้คืน
- e. การรวม
- f. การเผยแพร่
- g. การลบหรือการทำลาย⁴⁶

2. ขอบเขตการบังคับใช้

PDPA คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และไม่ใช่อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานหรือองค์กรทุกองค์กร แต่ไม่บังคับใช้กับบุคคลซึ่งกระทำการส่วนตัว หรือโดยอาศัยความสามารถของคนเพียงลำพัง หรือลูกจ้างซึ่งกระทำในทางการที่จ้าง หรือหน่วยงานของรัฐ องค์กรซึ่งกระทำในนามของหน่วยงานรัฐเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือองค์กรอื่นหรือข้อมูลส่วนบุคคล หรือประเภทขององค์กรหรือข้อมูลส่วนบุคคลตามที่บัญญัติไว้ในบทบัญญัตินี้⁴⁷

(c) for the purpose of deciding whether to insure any individual or property or to continue or renew the insurance of any individual or property; or

(d) for such other similar purposes as may be prescribed by the Minister;

⁴⁶ “processing”, in relation to personal data, means the carrying out of any operation or set of operations in relation to the personal data, and includes any of the following:

(a) recording;

(b) holding;

(c) organisation, adaptation or alteration;

(d) retrieval;

(e) combination;

(f) transmission;

(g) erasure or destruction;

⁴⁷ Personal Data Protection Commission. *Overview*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<https://www.pdpc.gov.sg/Legislation-and-Guidelines/Personal-Data-Protection-Act-Overview>. [2561,17

มิถุนายน].

ทั้งนี้ PDPA กำหนดยกเว้นกรณีที่มีการกล่าวถึงข้อมูลติดต่อทางธุรกิจอย่างชัดเจน ส่วนที่ 3 ถึงที่ 6 จะไม่มีผลกับข้อมูลการติดต่อทางธุรกิจ ได้แก่ ส่วนที่ 3 กฎทั่วไปในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 4 การเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 5 การเข้าถึง และแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 6 การรักษาข้อมูลส่วนบุคคล⁴⁸

3. หลักความยินยอม⁴⁹

PDPA กำหนดว่า องค์กรไม่สามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

3.1 ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.2 ถือว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ให้ความยินยอม หรือ

3.3 ข้อมูลที่เปิดเผยแล้ว หรือเป็นกรณีที่สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกรณีตามกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น

โดยในการขอความยินยอมองค์กรจะต้องแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ให้ความยินยอม จึงจะถือว่าบุคคลได้ให้ความยินยอมแล้ว

PDPA ห้ามองค์กรพยายามเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยการให้ข้อมูลผิดหรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือกระทำการหลอกลวงหรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และหากความยินยอมจำเป็นเพื่อการให้บริการ องค์กรต้องไม่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับบุคคลเกินไปกว่าที่จำเป็นเพื่อการให้บริการ

หากกรณีเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้จัดเตรียมข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่องค์กรเพื่อวัตถุประสงค์นั้นๆ และมีเหตุผลเชื่อว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเต็มใจที่จะจัดเตรียมข้อมูลให้แก่ องค์กร ถือว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอม ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อบุคคลได้ให้ความยินยอมหรือถือว่าได้ให้ความยินยอมแก่การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิเพิกถอนความยินยอมได้หรือถือว่าได้

⁴⁸ Personal Data Protection Act 2012

Application of Act

4.- (5) Except where business contact information is expressly referred to, Parts III to VI shall not apply to business contact information.

⁴⁹ อธิพร สิทธิธีรรัตน์. (2558). *ปัญหากฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบริบทอิเล็กทรอนิกส์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 113.

ให้ความยินยอมได้ โดยการแจ้งแก่องค์กร เมื่อองค์กรได้รับการแจ้งแล้วต้องบอกเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยความยินยอมนั้น ทั้งนี้องค์กรต้องไม่ขัดขวางเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการเปิดเผยความยินยอม ในกรณีเช่นนี้องค์กรรวมถึงคนกลางทางข้อมูลและตัวแทนต้องหยุดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอาจถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นกรณีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

4. หลักการแจ้งวัตถุประสงค์⁵⁰

องค์กรอาจเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับบุคคลได้เพื่อวัตถุประสงค์ซึ่งวิญญูชนพิจารณาว่าเหมาะสมสำหรับสถานการณ์นั้นและองค์กรได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ซึ่งในการแจ้งวัตถุประสงค์แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนี้องค์กรต้องแจ้งถึง

4.1 วัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลก่อนหรือขณะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

4.2 หากจะนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้หรือเปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นซึ่งมิได้แจ้งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล องค์กรต้องแจ้งวัตถุประสงค์ใหม่นี้แก่เจ้าของข้อมูลก่อนทำการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

4.3 หากมีการร้องขอโดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล องค์กรต้องแจ้งถึงข้อมูลการติดต่อทางธุรกิจของบุคคลซึ่งสามารถตอบคำถามของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในนามขององค์กรเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

4.4 หากองค์กรเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากองค์กรอื่นซึ่งมิได้ขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล องค์กรต้องจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวมก่อนหรือขณะเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้้องค์กรอื่นพิจารณาว่าการเปิดเผยจะเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้หรือไม่

5. หลักการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล⁵¹

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้ และองค์กรต้องจัดเตรียมข้อมูลตามที่ร้องขอแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลภายในเวลาอันสมควรซึ่ง ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในความครอบครองหรืออยู่ภายใต้การควบคุม

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 113-114.

⁵¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 114-115.

ขององค์กร และข้อมูลเกี่ยวกับกรณีซึ่งองค์กรนำข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ไปใช้หรือเปิดเผยภายในหนึ่งปีก่อนวันที่มีการร้องขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตามในบางกรณีองค์กรอาจได้รับขกเว้นไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยข้อยกเว้นดังกล่าวได้กำหนดไว้ใน Fifth Schedule ซึ่งประกอบด้วยข้อยกเว้นหลายประการ เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้รับประโยชน์ในทรัสต์ซึ่งถูกเก็บรักษาเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดการกองทรัสต์ หรือข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเก็บรักษาโดยสถาบันอนุญาโตตุลาการหรือศูนย์ระดมทุนข้อพิพาทเพียงเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการหรือการระดมทุนข้อพิพาทที่จัดการโดยสถาบันอนุญาโตตุลาการหรือศูนย์ระดมทุนข้อพิพาทนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลที่ตกอยู่ภายใต้เอกสิทธิ์ตามกฎหมาย หรือข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งหากมีการเปิดเผยแล้วอาจก่อให้เกิดความลับทางการค้าถูกเปิดเผยซึ่งตามความรู้สึกของวิญญูชนอาจกระทบต่อสถานะการแข่งขันขององค์กรนั้น

องค์กรต้องไม่จัดเตรียมข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลอื่นให้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ร้องขอหากข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหรือข้อมูลอื่นอาจก่อให้เกิดกรณีดังต่อไปนี้

1. ความปลอดภัย สุขภาพร่างกาย หรือสุขภาพจิตใจของบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ร้องขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลนั้น
2. ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงหรือเฉียบพลันเกี่ยวกับความปลอดภัยของสุขภาพร่างกายหรือสุขภาพจิตใจของบุคคลซึ่งร้องขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลนั้น
3. เป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคลอื่น
4. เปิดเผยถึงลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งให้ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับบุคคลอื่น และบุคคลซึ่งให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมิได้ให้ความยินยอมในการเปิดเผยลักษณะเฉพาะของตน
5. เป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศ
6. หากองค์กรต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหากการเปิดเผยนั้นจำเป็นเพื่อบริการทางกฎหมายโดยองค์กรหรือเป็นการเปิดเผยที่จำเป็นเพื่อการใช้บริการทางกฎหมายขององค์กร หรือข้อมูลส่วนบุคคลถูกเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่รัฐโดยมีหนังสือลงนามโดยหัวหน้าหน่วยงานนั้นรับรองว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการหรือเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น องค์กรไม่จำเป็นต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถึงการเปิดเผยนั้น⁵²
7. หลักความถูกต้องของข้อมูล⁵³

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 115.

⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 115.

หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลพบความบกพร่องของข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจร้องขอให้องค์กรทำการแก้ไขความบกพร่องหรือความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในความครอบครองหรือภายใต้การควบคุมขององค์กรได้ ในกรณีนี้หากองค์กรมิได้รับการขกเว้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือไม่มีเหตุอันสมควรในการไม่แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลนั้น องค์กรจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล โดยเร็วเท่าที่จะสามารถกระทำ ได้ และ
2. ส่งการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลนั้นให้แก่องค์กรอื่นซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

ถูกเปิดเผยโดยองค์กรภายในหนึ่งปีก่อนที่มีการร้องขอแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่องค์กรได้รับการขกเว้นไม่จำเป็นต้องแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเนื่องจากเหตุผลทางกฎหมายหรือทางธุรกิจ

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลยินยอม องค์กรอาจส่งการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไปยังองค์กรที่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกเปิดเผยภายใน 1 ปีก่อนที่จะมีการร้องขอแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลนั้น และเมื่อองค์กรที่ได้รับข้อมูลส่วนบุคคลมาได้รับแจ้งถึงการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล องค์กรนั้นจะต้องแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือความควบคุมของตน เว้นแต่ได้รับการขกเว้นตามบทบัญญัติกฎหมายหรือมีเหตุผลประการอื่น

8. การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล⁵⁴

องค์กรต้องใช้ความพยายามตามสมควรเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกเก็บรวบรวมโดยองค์กรหรือถูกเก็บรวบรวมในนามขององค์กรนั้นถูกต้องและสมบูรณ์ หากข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอาจถูกใช้โดยองค์กรเพื่อการตัดสินใจซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น หรือข้อมูลนั้นอาจถูกเปิดเผยโดยองค์กรไปยังองค์กรอื่น

ในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลองค์กรต้องป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในความครอบครองหรือความควบคุมขององค์กร โดยจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถูกเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต แก้ไข ใช้ เปิดเผย คัดลอก เปลี่ยนแปลง ทำลาย หรือความเสี่ยงอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน

และในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลนั้น องค์กรต้องไม่เก็บรักษาเอกสารซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคล หรือต้องลบวิธีการซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนั้นสามารถเชื่อมโยงไปยังเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

1. การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่สามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์ซึ่งข้อมูล

ส่วนบุคคลนั้นถูกเก็บรวบรวมอีกต่อไป

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 115-116.

2. การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ทางกฎหมายหรือทางธุรกิจอีกต่อไป

โดยสรุปแล้ว Personal Data Protection Act 2012 แยกความคุ้มครองระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งใช้ในการติดต่อทางธุรกิจออกจากข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลทั่วไปเพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งใช้ในการติดต่อทางธุรกิจและช่วยให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปได้อย่างสะดวกขึ้น นอกจากนี้ยังให้ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลรวมถึงข้อมูลที่องค์กรมีอยู่และอาจระบุตัวบุคคลได้โดยอาศัยข้อมูลหรือข้อมูลอื่นซึ่งองค์กรมีอยู่หรือมีโอกาสเข้าถึงได้

การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเสียก่อน และกำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง หากเห็นว่าข้อมูลส่วนบุคคลของตนไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือเป็นปัจจุบัน เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลแก้ไขได้ในกรณีเช่นนี้ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลโดยเร็วเท่าที่จะสามารถกระทำได้ และส่งการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลนั้นให้แก่องค์กรอื่นซึ่งได้รับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

3.2 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย

การบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย ได้มีพัฒนาการตามลำดับ โดยในยุคแรกประเทศไทยไม่มีการบัญญัติแยกเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้อย่างชัดเจน จนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติขึ้น สิทธิในความเป็นส่วนตัวจึงได้รับการรับรองและคุ้มครองเอาไว้อย่างชัดเจนเป็นฉบับแรกและในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ได้ให้การรับรองและคุ้มครองด้วยซึ่งนอกเหนือจากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแล้วก็พบว่ามีความหมายที่ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยได้มีการบัญญัติเอาไว้อย่างกระจัดกระจายและให้การคุ้มครองเฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เท่านั้น จึงอาจถือได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป มีเพียงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องเท่านั้น

โดยการจำแนกกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้มีนักกฎหมายไทยจำแนกเอาไว้โดยมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน เช่น จันทจิรา เอี่ยมมยุรา แบ่งกฎหมายคุ้มครองส่วนบุคคลไทยออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ และ อีก 1 กลุ่มที่ควรตั้งข้อสังเกตไว้เป็นพิเศษ โดยพิจารณาว่ามีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเอาไว้อย่างชัดเจนหรือไม่เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้ 1.กลุ่มกฎหมายที่บัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล

ไว้อย่างชัดเจน 2.กลุ่มกฎหมายที่บัญญัติยกเว้นหลักประกันเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจน 3.กลุ่มกฎหมายที่การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมิได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนแต่แฝงอยู่ในรูปของแนวปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพหรือจรรยาวิชาชีพ 4.กลุ่มงานอาชีพหรือกิจกรรมบางประเภทซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล แต่ไม่แน่ชัดว่ามีกฎหมายควบคุมดูแลการปฏิบัติต่อข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่⁵⁵ และ นคร เสรีรักษ์ จำแนกข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1.การคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ 2.การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายอาญา 3.การคุ้มครองตามกฎหมายปกครอง 4.การคุ้มครองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและการเงินการธนาคาร 5.การคุ้มครองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพ⁵⁶

ซึ่งในการศึกษานี้จะขอจำแนกหลักกฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยแบ่งตามลักษณะของกฎหมายออกเป็นประเภท 3 ประเภท ดังนี้

3.2.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญของประเทศไทยนั้น มีการบัญญัติรับรองเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของบุคคลในรัฐธรรมนูญฉบับแรก วันที่ 10 ธันวาคม พุทธศักราช 2475 มาตรา 14 แต่ก็ไม่ได้มีการแยกบัญญัติเรื่องสิทธิในความเป็นส่วนตัวเอาไว้ ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 ได้รับรองคุ้มครองวัตถุแห่งสิทธิซึ่งจัดรวมอยู่ในสิทธิในความเป็นส่วนตัวเอาไว้ เช่น สิทธิในการติดต่อสื่อสารในมาตรา 35 และมาตรา 40 และ สิทธิในครอบครัวในมาตรา 43 เป็นต้น แต่ก็ยังไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้อย่างชัดเจน ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกในมาตรา 34 ซึ่งบัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง...การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน” ซึ่งก็เป็นการรับรองโดยกฎหมายสูงสุดว่าสิทธิในความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และการละเมิดสิทธิดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ฉบับปัจจุบัน ก็ได้กำหนดบทบัญญัติการ

⁵⁵ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. (2547). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย. *วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 34 ฉบับที่ 4*. หน้า 627.

⁵⁶ นคร เสรีรักษ์. (2557). *ความเป็นส่วนตัว : ความคิด ความรู้ ความจริง และพัฒนาการเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : พีเพรส. หน้า 241-258.

รับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลเอาไว้ในมาตรา 4 โดยบัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” และในมาตรา 32 วรรคหนึ่งและ วรรคสอง ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นส่วนตัวเอาไว้อย่างชัดเจนว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิใน ความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อ สิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูล ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะ กระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อ ประโยชน์สาธารณะ” และรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วน บุคคลไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา 36 วรรคหนึ่งและวรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพใน การติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึง กัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะ กระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”⁵⁷

แต่ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในประเทศไทย จะมีการรับรอง สิทธิในความเป็นส่วนตัวและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วก็ตาม ก็ยังควรต้องมีกฎหมายที่ กำหนดมาตรการและวิธีการต่างๆ เพื่อรองรับหลักการตามรัฐธรรมนูญอีกชั้นหนึ่ง เพื่อให้การ คุ้มครองสิทธิของบุคคลมีประสิทธิภาพและมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน และเพื่อให้กฎหมาย คุ้มครองส่วนบุคคลของประเทศไทยมีความเท่าเทียมกับกฎหมายคุ้มครองส่วนบุคคลของ ต่างประเทศ

3.2.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวล กฎหมายอาญา

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวล กฎหมายอาญา เป็นการคุ้มครองตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในความเสียหายต่อสิทธิ ส่วนตัวที่มุ่งคุ้มครองในลักษณะของการแก้ไขเยียวยาเมื่อเกิดความเสียหายต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว ของบุคคลขึ้นแล้ว⁵⁸ ซึ่งเมื่อความเสียหายเกิดขึ้นบุคคลจะต้องฟ้องเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาต่อศาล ยุติธรรมให้ดำเนินการเยียวยาแก้ไขต่อไป

ในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การคุ้มครองสิทธิจะอยู่ในกฎหมายลักษณะละเมิด ตาม มาตรา 420 โดยมาตรา 420 ซึ่งเป็นหลักทั่วไปในความรับผิดชอบทางละเมิดที่ให้ผู้ถูกรับผิดต่อความเสียหายที่ได้ทำต่อสิทธิของบุคคลที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย

⁵⁷ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

⁵⁸ นคร เสรีรักษ์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 56. หน้า 239.

เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสิทธิในความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายนี้นั่นเอง⁵⁹

ในประมวลกฎหมายอาญา การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะปรากฏอยู่ 2 หมวด คือ หมวด 2 ความผิดฐานเปิดเผยความลับ บัญญัติไว้ในมาตรา 322 และมาตรา 323 ซึ่งความรับผิดทางอาญารฐานเปิดเผยความลับนี้มักเกิดขึ้นบ่อยกับลักษณะงานของผู้ประกอบวิชาชีพ ในทางปฏิบัติแล้ว บุคคลจะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ในทางวิชาชีพ เช่น เพื่อประโยชน์ในการรักษาทางการแพทย์ การนำข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ล่วงรู้มาจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไปเปิดเผยแก่บุคคลภายนอกโดยที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่อนุญาตจึงเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามมาตรา 323 โดยมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการเผยแพร่ข้อมูลซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้ความยินยอม การกระทำนั้นไม่ผิดตามมาตรา 323⁶⁰ และหมวด 3 ความผิดฐานหมิ่นประมาทบัญญัติไว้ในมาตรา 326 ถึง มาตรา 333 เพื่อคุ้มครองเสรีภาพและชื่อเสียงของบุคคล มีมาตราสำคัญที่อธิบายลักษณะการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวที่ถือว่าเป็นการหมิ่นประมาท ซึ่งความรับผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นมีการเปิดโอกาสให้พิสูจน์ ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าการกล่าวข้อเท็จจริงนั้นเข้าข้อยกเว้นที่กฎหมายกำหนด ก็ไม่ถือเป็นการหมิ่นประมาท ข้อยกเว้นได้แก่ การแสดงความคิดเห็นหรือข้อความ โดยสุจริต การติชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งในวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ เป็นต้น

⁵⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

⁶⁰ ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 322 ผู้ใดเปิดเผยหรือเอาจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารใด ๆ ซึ่งปิดผนึก ของผู้อื่น ไป เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารเช่นว่านั้นออก เผยก็ตีถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 323 ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์เภสัชกร คนจำหน่ายยา นางผดุงครรภ์ผู้พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความ หรือผู้สอบบัญชี หรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้นแล้วเปิดเผย ความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรก เปิดเผยความลับของผู้อื่น อันตน ได้ล่วงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวาง โทษเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาเอาไว้ดังนี้⁶¹

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลในฐานะที่เป็นสิทธิส่วนตัวทั่วไปเช่นเดียวกับสิทธิอื่นๆ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน ร่างกาย อนามัย ซึ่งไม่ได้มุ่งคุ้มครองเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะโดยตรง ซึ่งสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลกับสิทธิประเภทอื่นนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกัน อีกทั้งจะได้รับการคุ้มครองสิทธิที่ดีเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว การชดใช้ค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจึงเป็นมาตรการเยียวยาความเสียหายมากกว่าการป้องกัน ซึ่งขัดแย้งกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามระบบกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่มุ่งจะให้การคุ้มครองในลักษณะการป้องกัน

2. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับกฎหมายอาญา นั้นผลกระทบการพิสูจน์ไปให้แก่ผู้เสียหาย เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นหรือบัญญัติคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ

3. กฎหมายทั้งสองฉบับยังขาดบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรการที่จำเป็นและเฉพาะเจาะจงเพื่อให้หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิได้อย่างเพียงพอตามหลักสากล

3.2.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติต่างๆ

3.2.3.1 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่บัญญัติให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐของประเทศไทย โดยบัญญัติขึ้นตามแนวคิดเรื่องสิทธิได้รู้ (Right to Know)⁶² แต่ก็มีการรับรองหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามแนวคิดที่ว่า “การปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลเป็น

⁶¹ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. (2547). *กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย*. รายงานการวิจัยโครงการจัดทำความเห็นทางวิชาการเพื่อจัดทำรายงานเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาและดำเนินการตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล และจัดทำคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลภาครัฐตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 6.

⁶² ฤทัย หงส์ศิริ และ มานิตย์ จุมปา. (2540). *คำอธิบายกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ*. กองการพิมพ์ฝ่ายโยธาและสถาปัตยกรรม. หน้า 23.

หลักทั่วไป การเปิดเผยเป็นข้อยกเว้น”ไว้ด้วย⁶³ แต่อย่างไรก็ตามขอบเขตการบังคับใช้ก็จำกัดอยู่เพียง เฉพาะข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนราชการเท่านั้น โดยได้กำหนดค่านิยามของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ไว้ในมาตรา 4 ว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือ ประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีหมายเลข รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมทั้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย” พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มีขอบเขตการคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บและอยู่ในความครอบครองของราชการ โดยไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชน โดยให้ความคุ้มครองทั้งการจัดเก็บข้อมูลที่กระทำโดยบุคคลและจัดเก็บโดยระบบอัตโนมัติคอมพิวเตอร์ และกำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิที่สำคัญ 2 ประการ คือ สิทธิในการเข้าถึงและรับทราบข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตนตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง และ สิทธิที่จะขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงตามมาตรา 25 วรรคสามและสี่ นอกจากนี้ยังได้บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการปฏิบัติการจัดระบบข้อมูลส่วนบุคคลครบทั้งวงจร ได้แก่

1. ให้ระบุแหล่งข้อมูล
2. ให้ระบุประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลและประเภทของระบบข้อมูล
3. ให้ระบุลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
4. ให้ระบุวิธีการขอตรวจดูข้อมูล และการขอแก้ไขข้อมูลของเจ้าของข้อมูล
5. กำหนดหลักการเก็บข้อมูลโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล วิธีการเก็บ และการเก็บเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
6. ให้มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
7. กำหนดหลักการใช้และเปิดเผยข้อมูลเฉพาะเมื่อได้รับความยินยอมเป็น

หนังสือจากเจ้าของข้อมูล เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นที่กฎหมายกำหนดไว้โดยชัดแจ้ง

อีกทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นองค์กรที่มี

หน้าที่ควบคุมและบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีหน้าที่คือ

⁶³พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540. มาตรา 24 “หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นไม่ได้ เว้นแต่...”

1. สอดส่องดูแลและให้ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

2. เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือระเบียบของคณะรัฐมนตรี

3. พิจารณาอุทธรณ์ของเจ้าของข้อมูล ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงตามที่ผู้นั้นร้องขอ

ทั้งนี้ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เอาไว้โดยสรุปว่า⁶⁴

1.ขอบเขตของกฎหมายนี้ไม่คุ้มครองระบบการจัดเก็บและการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภาคเอกชน

2.คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนการกระทำที่ฝ่าฝืนการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (investigation power) อย่างเช่นอำนาจของ ป.ป.ช. ในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ ซึ่งส่วนใหญ่องค์กรนี้ในต่างประเทศมีอำนาจ

3.คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบประมวลหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับจริยธรรมในวิชาชีพขององค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย แม้ว่าจะมีอำนาจในการควบคุมดูแลองค์กรทางวิชาชีพด้วยก็ตาม

3.2.3.2 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

ตามพระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ โดยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยมีสำนักงาน กสทช. เป็นหน่วยงานธุรการ ซึ่งได้รับโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ พนักงานและลูกจ้างและเงินงบประมาณมาจากสำนักงาน กทช. ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2553 เป็นต้นมา และในระหว่างที่การแต่งตั้ง กสทช. ยังไม่แล้วเสร็จ กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ กสทช. ไปพลางก่อน⁶⁵ โดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และ

⁶⁴ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 61. หน้า 9.

⁶⁵ สำนักงาน กสทช. *ประวัติสำนักงาน กสทช.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<http://www.nbt.go.th/About/history3.aspx>. [2561, 25 พฤษภาคม].

กิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว และข้อมูลส่วนบุคคลไว้ใน มาตรา 32⁶⁶ และตามมาตรา 95 บัญญัติให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือ คำสั่ง ให้ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้⁶⁷

ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการ โทรคมนาคม ได้ มี ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการ โทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางคมนาคม ประกาศ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2549 กำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการ โทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการ สื่อสารถึงกัน โดยทางโทรคมนาคม โดยบังคับมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวแก่ผู้รับ ใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรคมนาคม

ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติฉบับนี้ ได้ให้กำหนดคำนิยาม ไว้ในข้อ 1 โดยกำหนดว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลผู้ใช้หมายเลขโทรคมนาคม ข้อเท็จจริง รายละเอียด เกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการหรืออาจจะระบุตัวผู้ใช้บริการ นั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ข้อมูลผู้ใช้บริการ เลขหมายโทรคมนาคม รวมทั้งพฤติกรรมการใช้บริการ โทรคมนาคมของผู้ใช้บริการ แต่ไม่รวมถึงข้อมูลทางเทคนิคที่ใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อ ประโยชน์ในการบริหาร โครงข่าย โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร และเพื่อ

⁶⁶ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และ กิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553

มาตรา 32 เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกันโดย ทางโทรคมนาคม ให้ กสทช. มีอำนาจกำหนดมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการ โทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูล ส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางโทรคมนาคม

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดโดยการดักจับไว้ ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความข่าวสารหรือข้อมูล อื่นใดที่มีการสื่อสารทางโทรคมนาคม โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ถือว่า กสทช. เป็นผู้เสียหายตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรคมนาคมเป็นผู้กระทำความผิดตามวรรคสอง หรือรู้ว่ามี การกระทำความผิดตามวรรคสอง แต่เพิกเฉยหรือไม่ดำเนินการตามกฎหมายภายในเวลาอันสมควร ให้ กสทช. มี อำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรคมนาคมได้

⁶⁷ มาตรา 95 ให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งชอบด้วยกฎหมายและมี ผลบังคับ ได้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ นี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจในภาพรวมของผู้รับใบอนุญาต ซึ่ง ข้อมูลผู้ให้หมายเลขโทรคมนาคม หมายความว่าข้อมูลเกี่ยวกับหมายเลขโทรคมนาคม ชื่อ สกุล และที่อยู่ของผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ ผู้ให้บริการให้หมายความรวมถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล⁶⁸

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดถึงการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล การเก็บรวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคล การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิของผู้ใช้บริการ ไว้ดังนี้

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลจะทำได้โดย 1. ต้องได้รับความยินยอมจาก ผู้ใช้บริการ 2. ต้องกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการ โทรคมนาคมเท่านั้น โดยมีข้อยกเว้น ดังนี้ 1. เป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยอำนาจ ตามกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอัน ดีของประชาชน และปฏิบัติครบถ้วนตามกระบวนการที่กฎหมายนั้นบัญญัติไว้ 2. การใช้หรือ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพ อนามัยของผู้ใช้บริการ 3. การส่งข้อมูลให้คณะกรรมการหรือสำนักงานเพื่อประโยชน์ในการกำกับ ดูแลการประกอบกิจการ โทรคมนาคมตามกฎหมายของคณะกรรมการและสำนักงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องเก็บจากผู้ให้บริการ โดยตรง เท่าที่จำเป็นแก่ การดำเนินการในกิจการ โทรคมนาคม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยจะต้อง ไม่ทำการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังต่อไปนี้ 1. ลักษณะพิการทางร่างกาย เว้นแต่เป็นการเก็บรวบรวม ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ในการให้บริการที่เหมาะสมตามลักษณะพิการทางร่างกาย 2. ลักษณะทาง พันธุกรรม 3. ข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึกหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้ใช้บริการอย่างชัดเจน

การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการใน ช่วงเวลา 3 เดือนสุดท้ายของการใช้บริการนับถัดจากวันที่ใช้บริการในปัจจุบัน และหากมีการเลิกใช้ บริการให้เก็บรักษาข้อมูลไว้ 3 เดือนนับจากวันสิ้นสุดสัญญาการให้บริการ เว้นแต่ มีความ จำเป็นต้องเก็บไว้เมื่อเกิน 3 เดือน แต่ต้องไม่เกิน 2 ปี และกรณีจำเป็นตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

ผู้ให้บริการมีสิทธิ ขอตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนารับรองถูกต้อง เกี่ยวกับข้อมูล ส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ หรือขอแก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ ให้มีความ ถูกต้องสมบูรณ์ การขอระงับการใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และสามารถเพิกถอนความ ยินยอมการให้ประมวลผลไม่ว่าเวลาใดก็ตาม โดยผู้ให้บริการต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้รับ

⁶⁸ ประกาศคณะกรรมการกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการ โทรคมนาคม เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางคมนาคม ประกาศ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2549.

ใบอนุญาต และหากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการตามคำขอ ผู้ให้บริการสามารถทำหนังสือถึงสำนักงานเพื่อบังคับให้เป็นไปตามสิทธิได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ประกาศคณะกรรมการกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติฉบับนี้ ได้ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้บริการ โทรคมนาคมเป็นการเฉพาะนั้น ไม่ได้เป็นหลักกฎหมายทั่วไปในการบังคับใช้ อีกทั้งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลยังรวมถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลซึ่งแตกต่างจากหลักในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เน้นคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลธรรมดาเท่านั้น

จะเห็นได้ว่ากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยมีการบัญญัติกฎหมายกระจัดกระจายอยู่ตามพระราชบัญญัติเฉพาะต่างๆ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมิได้ถูกบัญญัติไว้บนกฎหมายฉบับเดียว จึงกล่าวได้ว่าในปัจจุบันนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกลางที่วางหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป แม้ว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการจะมีแนวโน้มเป็นกฎหมายกลางที่วางหลักเกณฑ์ทั่วไปในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่การคุ้มครองข้อมูลดังกล่าวก็ครอบคลุมเฉพาะข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น กฎหมายนี้จึงมีข้อจำกัดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ห้ามข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนไม่ได้รับการคุ้มครอง สภาพของกฎหมายไทยที่ไม่ครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนถือเป็นปัญหาสำคัญยิ่งในระบบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในภาคเอกชนมีปริมาณข้อมูลที่ถูกจัดเก็บปริมาณมาก การไม่มีกฎหมายกลางบังคับใช้เป็นการทั่วไปย่อมก่อให้เกิดช่องว่างในการบังคับใช้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภทมิได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย ถึงแม้จะได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาแต่ก็จะต้องมีความเสียหายเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงเยียวยาในภายหลัง ซึ่งขัดกับหลักในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศต่างๆ ที่เป็นสากล ที่มุ่งคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะป้องกันก่อนความเสียหายจะบังเกิดขึ้น ดังนั้นสภาพของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยจึงมีความล้าหลัง สิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลจึงอยู่ในสภาพที่ไม่ได้รับการคุ้มครองไม่ครบวงจร⁶⁹

⁶⁹ วรรณรัชชา ททรัพย์ธาดาพิชชา. (2558). *ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการโอนข้อมูลระหว่างประเทศกับสหภาพยุโรป : ศึกษาผลกระทบของคดีคำพิพากษาศาลยุติธรรม แห่งสหภาพยุโรปในคดี C-362/14 ต่อโครงการเซฟฮาร์เบอร์ (Safe Harbour)*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 116.

3.2.4 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

3.2.4.1 ปัญหาของการที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

จากการที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นกฎหมายกลาง ส่งผลให้เกิดปัญหาดังนี้

1. การที่มาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย กระจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายเฉพาะต่างๆ ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของ เอกชนไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมาย ส่งผลให้เกิดช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ครอบคลุม ข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมด ด้วยข้อมูลส่วนบุคคลที่ภาคเอกชนจัดเก็บมีปริมาณมาก และมีความสำคัญของข้อมูล ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าข้อมูลของภาครัฐ ซึ่งหากไม่มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปก็จะก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

2. ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทำให้การติดต่อสื่อสารมีการพัฒนา การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การสื่อสารผ่านดาวเทียม และท่ามกลางการแข่งขันทาง ธุรกิจที่ผู้ประกอบการมุ่งหมายครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาดให้มากที่สุด โดยหากฝ่ายใดมี ข้อมูลมากย่อมได้เปรียบกว่าผู้อื่น ส่งผลให้บริษัทเอกชนต้องการที่จะได้ข้อมูลของผู้บริโภคให้มากที่สุดเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยทางการตลาด ซึ่งหากไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะทำให้เกิดความเสียหายจากการละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลได้

3. กฎหมายของต่างประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเป็นการเฉพาะ และหากประเทศไทยไม่มีกฎหมาย คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้มีมาตรฐานการคุ้มครองที่เพียงพอในมุมมองของต่างประเทศ จะ ส่งผลกระทบต่อการรับ โอนข้อมูลส่วนบุคคลจากต่างประเทศให้ถูกจำกัดห้ามรับ โอนข้อมูล ซึ่งจะ เป็นอุปสรรคหากประเทศไทยต้องติดต่อธุรกิจการค้าระหว่างประเทศกับประเทศที่มีกฎหมาย คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ดังนั้นประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็น กฎหมายกลาง เพื่อใช้บังคับกับข้อมูล โดยทั่วไปได้ เพื่อเป็นการแก้ไขช่องว่างของกฎหมายและ จัดระบบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้ได้มาตรฐานแลเช่นเดียวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในต่างประเทศ⁷⁰

⁷⁰ ชูสิทธิ์ น่วมทนง. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 16. หน้า 18-19.

3.2.4.2 วิวัฒนาการการยกเว้นพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 เห็นชอบต่อนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสังคมและเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจ อุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ เพื่อก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศ โดยมีการเสนอการปฏิรูปกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ 6 ฉบับ โดยหนึ่งในนั้นคือ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อร่างกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ศึกษาและดำเนินการยกเว้นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการได้ยกเว้นพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ขึ้น ซึ่งก่อนที่ร่างกฎหมายนี้จะผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการยกเว้นสองครั้ง โดยครั้งแรก เป็นตามแนวทางของ Directive 95/46/EC ของสหภาพยุโรป เน้นกฎหมายประเทศอิตาลีเป็นหลัก ร่วมกับประเทศอื่นๆ ในภาคพื้นยุโรปด้วย ด้วยมีความเห็นว่าประเทศในยุโรปมีหลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ผ่านการพัฒนามาแล้วระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามหลักการและกลไกทางกฎหมายบางประการจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เนื่องจากการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีซึ่งเป็นเรื่องใหม่ การบังคับใช้มาตรการที่เข้มงวดอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ คณะกรรมการจึงมีการปรับเปลี่ยนแนวทางของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งที่สอง โดยศึกษากฎหมายของประเทศอื่นๆ เพิ่มเติม ทำให้มีทิศทางไปในแนวเดียวกับเครือรัฐออสเตรเลีย ฮองกง และนิวซีแลนด์ เนื่องจากเป็นประเทศที่เพิ่งมีพัฒนาการเกี่ยวกับแนวคิดการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ไม่นาน จึงมีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มงวดจนเกินไป อีกทั้งยังวางกลไกในการกำกับดูแลตนเอง เพื่อให้ผู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูลสามารถวางหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายและการดำเนินการของตนเองได้ โดยแนวทางนี้มีความยืดหยุ่นมากกว่าและน่าจะเหมาะสมกับประเทศไทยซึ่งยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาแนวคิดเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล⁷¹

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาตามขั้นตอนการออกกฎหมายอยู่หลายครั้ง รวมทั้งมีการเปลี่ยนหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการยกเว้นกฎหมายจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปยังกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

⁷¹ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2547). *แนวทางการจัดทำกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. หน้า 12-13.

สื่อสาร มีการแสดงความคิดเห็นในรายละเอียดของร่างกฎหมายนี้จากหลายหน่วยงาน ทำให้มีการปรับปรุงเนื้อหาเรื่อยมา ซึ่งร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้ถูกเสนอรัฐบาลในแต่ละยุคแต่ยังไม่ผ่านการพิจารณาให้แล้วเสร็จตามกระบวนการก็มักจะเปลี่ยนรัฐบาลเสียก่อน จนถึงคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ต่อคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2558 และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับข้อสังเกตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วจึงส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) ได้พิจารณาตรวจร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... เรียบร้อยแล้ว แต่ทั้งนี้ได้มีการเปลี่ยนหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... จากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมอีกครั้ง ซึ่งในการยกร่างพระราชบัญญัตินั้นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้มีการปรึกษากับสำนักงานกฤษฎีกาอยู่โดยตลอดและได้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปในช่วงวันที่ 22 มกราคม ถึงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....แล้วเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2561 อยู่ระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา และเตรียมเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป⁷²

ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่าประเทศไทยได้มีการผลักดันให้มีการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมากกว่า 20 ปีแล้ว แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้งของประเทศไทยทำให้กระบวนการร่างกฎหมายดังกล่าวล่าช้า

3.2.4.3 สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2561⁷³

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะเป็นกฎหมายกลางในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล⁷⁴ ซึ่งในที่นี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาร่างพระราชบัญญัติโดยสรุปได้ 5 ประเด็นดังนี้

⁷² สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. *ร่างกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

[https://ictlawcenter.etda.or.th/de_laws/detail/de-laws-data-privacy-act. \[2561, 1 กรกฎาคม\].](https://ictlawcenter.etda.or.th/de_laws/detail/de-laws-data-privacy-act. [2561, 1 กรกฎาคม].)

⁷³ ภาคผนวก ก.

1. ขอบเขตการบังคับใช้
2. คำนิยามที่สำคัญตามมาตรา 6
3. มาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
4. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
- 5.หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. ขอบเขตการบังคับใช้

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดกรณีขเว้นไม่ใช้บังคับกับบุคคลซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยมีให้ผู้อื่นใช้หรือเปิดเผยต่อบุคคลอื่น บุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อสารมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมอันเป็นไปตามจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพหรือประโยชน์สาธารณะ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา รวมถึงคณะกรรมการ ซึ่งพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ หรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงการดำเนินการกับข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต⁷⁵ ทั้งนี้ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับการเก็บรวบรวม การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักร โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าผู้นั้นจะอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักรก็ตาม หรือเป็นการกระทำนอกราชอาณาจักรที่แม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักร หรือกระทำนอกราชอาณาจักรที่ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักรหรือโดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นหรือย่อมจะสังเกตเห็นได้ว่าผลควรเกิดในราชอาณาจักรนั้น⁷⁶

2. คำนิยามที่สำคัญตามมาตรา 6 ดังนี้⁷⁷

“ข้อมูลส่วนบุคคล” ให้หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงการระบุเฉพาะชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน หรือ ที่อยู่ทางธุรกิจ และข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” ให้หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

⁷⁴ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 3.

⁷⁵ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 4.

⁷⁶ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 5.

⁷⁷ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 6.

ซึ่งหมายถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจในทางนโยบายที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

“ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ซึ่งหมายถึงผู้ที่ไม่มียอำนาจตัดสินใจในทางนโยบายแต่ดำเนินการตามคำสั่งหรือข้อตกลงของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ลูกจ้างที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (เช่น หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายงานต่อ (Outsourcing)) หรือตกลงรับข้อมูลส่วนบุคคลมาประมวลผลโดยไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อไปให้บุคคลอื่น (เช่น ผู้ให้บริการ Cloud Computing)

“เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” ให้หมายความรวมถึง ผู้ใช้อำนาจปกครองที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้เยาว์ ผู้อนุบาลที่มีอำนาจกระทำการแทนคนไร้ความสามารถ หรือผู้พิทักษ์ที่มีอำนาจกระทำการแทนคนเสมือนไร้ความสามารถ ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำเนินการตามสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือร้องเรียนตามพระราชบัญญัตินี้แทนเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความบกพร่องในการแสดงเจตนาได้

“บุคคล” ให้หมายความรวมถึงแต่บุคคลธรรมดา เนื่องจากนิติบุคคลไม่มีความเป็นส่วนตัวและย่อมไม่มีข้อมูลส่วนบุคคลของนิติบุคคล

3. มาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้วางหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

3.1 การขอความยินยอม โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น และการขอความยินยอมต้องทำเป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่โดยสภาพไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าใจโดยง่าย ทั้งนี้ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะถอนความยินยอมเสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ถูกจำกัดไว้โดยกฎหมายหรือสัญญาที่ได้ให้ประ โยชน์แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และในกรณีที่มีการถอนความยินยอม ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงผลกระทบจากการถอนความยินยอมด้วย⁷⁸

⁷⁸ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 17-18.

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์ ประเภทของบุคคลหรือหน่วยงานที่ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะถูกเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล สถานที่ติดต่อ และวิธีการติดต่อ สิทธิต่างๆของเจ้าของข้อมูลตามที่กล่าวถึงต่อไป ให้เจ้าของข้อมูลทราบก่อนหรือในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีข้อยกเว้นที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” ได้แก่

3.2.1 เพื่อประโยชน์ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติและได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเอาไว้เป็นความลับ

3.2.2 เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพของบุคคล

3.2.3 เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะด้วยความยินยอมโดยตรงหรือโดยปริยายของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.2.4 เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญาหรือเพื่อใช้ในการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญานั้น

3.2.5 เป็นการจำเป็นเพื่อการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

3.2.6 เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือของบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ประโยชน์ดังกล่าวมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.2.7 เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือการใช้อำนาจรัฐของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

และห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (sensitive Data) เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบความรู้สึกของประชาชนตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ยกเว้นตามที่กำหนดในข้อ 3.3.1 ถึง 3.3.7 ข้างต้นและกรณีอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง⁸⁰

3.3 การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้หากมิได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เป็น

⁷⁹ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 19-21.

⁸⁰ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 22.

ข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถเก็บรวบรวมได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการยกเว้นให้เก็บรวบรวมได้โดยมิต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถใช้หรือเปิดเผยข้อมูลนั้น โดยมิต้องขอความยินยอมเช่นกัน รวมทั้งข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ เนื่องจากเมื่อข้อมูลดังกล่าวมีความเป็นสาธารณะอยู่แล้วย่อมไม่มีความเป็นส่วนบุคคลอีกต่อไปและไม่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของกฎหมายนี้⁸¹

3.4 การโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ ประเทศปลายทางที่รับข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่เพียงพอ โดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด⁸² เว้นแต่

3.4.1 เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

3.4.2 ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

3.4.3 เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ทาระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

กับ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

3.4.4 เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่ง

ไม่สามารถให้ความยินยอมในขณะนั้นได้

4. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ดังนี้

4.1 สิทธิขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอม โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการตามคำขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลจะปฏิเสธคำขอดังกล่าวได้เฉพาะในกรณีต่อไปนี้⁸³

4.1.1 เป็นการขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือการปฏิบัติตามคำสั่งศาล

4.1.2 มีผลต่อการสืบสวนสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

4.1.3 การเปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอาจเป็นอันตรายต่อ

สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

⁸¹ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 24.

⁸² ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 25.

⁸³ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 26.

4.2 สิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลดำเนินการลบ ทำลาย ระงับการใช้ชั่วคราว หรือแปลงข้อมูลส่วนบุคคลให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่สามารถรู้ตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้ ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เช่น มีการเก็บ รวบรวมหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและไม่เข้าข้อยกเว้นต่างๆ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิที่จะขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลดำเนินการลบ ทำลาย ระงับการใช้ชั่วคราว หรือแปลงข้อมูลส่วนบุคคลให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่สามารถรู้ตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้ และหากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการได้⁸⁴

4.3 สิทธิในการร้องเรียนและความรับผิดชอบความเสียหาย เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือลูกจ้าง หรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย⁸⁵ ทั้งนี้ เพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการถูกละเมิดสิทธิกรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการใดๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นความรับผิดชอบทางแพ่ง ไม่ว่าจะการดำเนินการนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่า ความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเกิดจากการกระทำหรือละเว้น การกระทำของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั่นเอง หรือเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติกรตามอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติตามข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดแล้ว โดยค่าสินไหมทดแทนหมายรวมรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ใช้จ่ายไปตามความจำเป็นในการป้องกันความเสียหายที่กำลังจะเกิดขึ้นหรือระงับความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วด้วย⁸⁶

อีกทั้งตามร่างพระราชบัญญัตินี้ยังมีการกำหนด โทษทางอาญา และ โทษทางปกครอง หากการกระทำของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผิดอาญาและความผิดทางปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ผู้ควบคุมข้อมูลก็อาจถูกระวางโทษปรับหรือจำคุก อันเป็นมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวได้เช่นกัน

5. หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

⁸⁴ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 27.

⁸⁵ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 59.

⁸⁶ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 64.

5.1 ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สมบูรณ์ และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการตามข้างต้น หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตามคำร้องขอ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกคำร้องขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและเหตุผลที่ไม่ดำเนินการตามคำร้องขอไว้ในรายการ⁸⁷ และต้องจัดทำบันทึกการเพื่อให้อำนาจหรือโดยมิชอบ

5.1.1 ประเมินผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

5.1.2 จัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสูญหาย เข้าถึง ใช้ เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบ

5.1.3 ในกรณีที่ต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลแก่บุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ต้องดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้ผู้รับใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบ

5.1.4 ทำลายข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษา หรือที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ หรือที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ถอนความยินยอม เว้นแต่เก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการพิสูจน์หรือการตรวจสอบ

5.1.5 แจ้งเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ชักช้า

5.2 ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งที่ได้รับจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น เว้นแต่คำสั่งนั้นขัดต่อกฎหมาย และจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสูญหาย เข้าถึง ใช้ เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้น⁹⁰

⁸⁷ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 28.

⁸⁸ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 31.

⁸⁹ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 29.

⁹⁰ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....มาตรา 30.

บทสรุป

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลตำแหน่งในบทนี้พบว่า สำหรับประเทศไทยได้มีการบัญญัติคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 32 ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ จึงต้องใช้กฎหมายลำดับรองอื่นๆ บังคับใช้แทน เช่น ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการ พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553 ซึ่งพบว่ายังครอบคลุมเพียงพอในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีกฎหมายกลางในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยปัจจุบันได้มีการดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย โดยจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันรวมทั้งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวพบว่ายังไม่มีการให้ความคุ้มครอง ข้อมูลตำแหน่งไว้ อย่างชัดเจนแต่อย่างใด

ในงานวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป ได้แก่ Directive 95/46/EC, Directive 2002/58 และ Regulation (EU) 2016/679 โดย Directive 95/46/EC เป็นเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปซึ่งปัจจุบันถูกยกเลิกและใช้ Regulation (EU) 2016/679 แทน และ Directive 2002/58 เป็นเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะข้อมูลในภาคของการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ และประเทศสิงคโปร์ คือ PDPA ซึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลตำแหน่งพบว่า

1. Directive 95/46/EC, Regulation (EU) 2016/679 และ PDPA เป็นกฎหมายกลางที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเหมือนกัน โดยมีการให้ความหมาย “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้เหมือนกันในช่วงต้น คือ หมายถึง ข้อมูลใดๆที่เกี่ยวกับบุคคลที่ถูกระบุตัวหรืออาจถูกระบุตัวได้ โดยบุคคลซึ่งถูกระบุตัวได้คือ บุคคลที่สามารถถูกระบุตัวได้โดยตรงหรือโดยอ้อม แต่ Directive 95/46/EC มีการยกตัวอย่างข้อมูลว่า “โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการอ้างอิงโดย เลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือปัจจัยอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างซึ่งบ่งเฉพาะทางร่างกาย สรีรวิทยา จิตใจ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์ทางสังคม” และ Regulation (EU) 2016/679 “โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการอ้างอิงจากสิ่งพิสูจน์เอกลักษณ์ เช่น ชื่อ เลขประจำตัวบัตรประชาชน ข้อมูลตำแหน่ง เอกลักษณ์ทางออนไลน์ หรือเอกลักษณ์อย่างใดหรือหลายอย่างเกี่ยวกับร่างกาย สรีรวิทยา พันธุกรรม จิตใจ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมหรือสังคมของบุคคลนั้น” จะเห็นได้ว่า Regulation (EU) 2016/679 ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใหม่ของสหภาพยุโรปที่ใช้แทน Directive 95/46/EC ได้มีการ

เพิ่มความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลให้รวมถึง ข้อมูลตำแหน่งเอกลักษณ์ทางออนไลน์ เพิ่มขึ้นมาด้วย ดังนั้น เมื่อพิจารณาความหมายของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” แล้ว ข้อมูลตำแหน่ง ตาม(EU) 2016/679 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล แต่ตาม PDPA ของประเทศไทย “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง ข้อมูลที่สามารถระบุตัวเจ้าของข้อมูลได้โดยข้อมูลนั้นเอง หรือจากการนำข้อมูลมาประกอบกับข้อมูลนั้น ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดถึง ข้อมูลตำแหน่ง ไว้ ทำให้ภายใต้ PDPA จะถือว่า ข้อมูลตำแหน่ง เป็นข้อมูลส่วนบุคคลต่อเมื่อข้อมูลนั้นสามารถเชื่อมโยงไปยังเจ้าของข้อมูลได้ จึงต้องใช้การตีความในการพิจารณา

2. เมื่อพิจารณาตาม Directive 2002/58 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในภาคการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลตำแหน่ง เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งถูกประมวลผลในเครือข่ายการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์หรือโดยบริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ระบุถึงตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของอุปกรณ์ปลายทางของผู้ใช้บริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์สาธารณะ โดยรวมถึง ข้อมูลละติจูด ลองจิจูด หรือระดับความสูงของอุปกรณ์ปลายทาง ทิศทางการเดินทางของผู้ใช้บริการ และเวลาซึ่งข้อมูลตำแหน่งถูกบันทึกไว้

3. ในการให้ความยินยอมการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล นั้น Regulation (EU) 2016/679 และ PDPA กำหนดว่าห้ามเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลก่อนได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งในการขอความยินยอมนั้น Regulation (EU) 2016/679 กำหนดวิธีการขอไว้ว่าผู้ประมวลผลข้อมูลต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าเจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมแล้ว และในการให้ความยินยอมที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่การขอความยินยอมรวมอยู่กับเรื่องอื่นๆ การขอความยินยอมจะต้องแยกออกจากข้อมูลอื่นๆอย่างชัดเจน และ PDPA กำหนดว่าต้องขอความยินยอมเช่นกันแต่ไม่ได้กำหนดว่าการขอความยินยอมต้องทำด้วยวิธีใด

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศดังกล่าวทำให้สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลตำแหน่ง ในบทต่อไป